

Slatan-tomhais

Litearrachd agus Gàidhlig

An Dùbhlachd 2017

Foghlam Alba

Stiùireadh air cleachdadh Slatan-tomhais airson Measaidh Am Màrt 2017

Dh'ainmich [Aithris do Luchd-cleachdaidh a' Churraicealaim airson Sàr-mhathais \(CfE\)](#) (Lùnastal 2016) aig Foghlam Alba gur e an dà phrìomh stòras a tha a' cur taic ri luchd-cleachdaidh gus ionnsachadh, teagasg agus measadh a phlanadh:

- **Eòlasan agus Builean**
- **Slatan-tomhais.**

Tha Slatan-tomhais a' solarachadh soilleireachd air na h-ìrean nàiseanta a thathar a' sùileachadh taobh a-staigh gach raon den churraicealam aig gach ìre. Tha iad a' mineachadh loidhnichean adhartais a tha glè shoilleir ann an litearrachd is Beurla agus àireamhachd is matamataig, agus tarsainn gach raon eile den churraicealam bho Thràth-Ìrean gu Ceathramh Ìrean (Ciad Ìre gu Ceathramh Ìre ann an Nuadh-chànanan). Tha iad a' dèanamh soilleir na dh'fheumas luchd-ionnsachaidh de dh'fhiosrachadh agus a bhith comasach a dhèanamh airson adhartachadh tro na h-ìrean.

Tha leasachadh sgilean mar phàirt iomlan de na Slatan-tomhais gus taic a chur ri barrachd tuigse cho-roinnte. Tha tuigse do sgilean agus an ìre gu bheil iad a' leasachadh a' toirt comas do luchd-ionnsachaidh ceanglaichean a thogail eadar an ionnsachadh làithreach agus an roghainnean dreuchdail agus cosnadh san àm ri teachd.

Tha slatan-tomhais a' tarraing còmhla agus a' grinneachadh raon fharsaing de stiùireadh measaidh a bh' ann roimhe (a' gabhail a-steach taobhan sònraichte de dh'ionnsachadh, de fhrèaman adhartais agus de dh'eisimpleirean le beachdan) mar aon phrìomh stòras airson taic a chur ri breithneachadh proifeiseanta thidsearan is luchd-cleachdaidh eile air adhartas chloinne agus dhaoine òga tarsainn gach raon den churraicealam.

Tha slatan-tomhais a' cur taic ri conaltradh proifeiseanta mar phàirt den phròiseas riaghailteachd airson measadh a dhèanamh air far a bheil clann agus daoine òga nan ionnsachadh. Bu chòir slatan-tomhais airson litearrachd is àireamhachd an cleachdadh mar thaic do bhreithneachadh proifeiseanta thidsearan air coileanadh ìre. Ann an raointean eile den churraicealam, tha slatan-tomhais a' cur taic ri tidsearan agus luchd-cleachdaidh eile gu tuigse cho-roinnte a thaobh inbhean agus na h-ath cheumannan ann an ionnsachadh chloinne a chomharrachadh. Thig fianais air adhartas agus coileanadh bho mheasgachadh de stòran, a' gabhail a-steach:

- amharc ionnsachadh bho latha gu latha san t-seòmar-sgoile, an seòmar-cluiche no àrainn obrach;
- amharc agus ais-fhiosrachadh bho ghniomhan ionnsachaidh a tha a' gabhail àite ann an àrainneachdan eile, mar eisimpleir air a' bhlàr a-muigh no aig greisean gnìomhachais;
- obair-cùrsa, a' gabhail a-steach dheuchainnean;
- còmhraidhean ionnsachaidh; agus
- measadh iomlanach ùineach air a phlanadh.

Slatan-tomhais ann an raointean curraicealam

Tha slatan-tomhais anns gach raon den churraicealam air an deilbh gu bhith sgiobalta agus ruigsinneach, le gu leòr de fhiosrachadh mionaideach airson nan inbhean a chonaltradh, a thathar a' sùileachadh mu choinneamh gach ìre den churraicealam.

Bu chòir do thidsearan agus luchd-cleachdaidh eile tarsainn ionadan tràth-ionnsachaidh is cùram-chloinne agus bun-sgoiltean tarraing air na Slatan-tomhais gus an t-eòlas, tuigse, sgilean airson ionnsachadh agus beatha is obair a mheasadh, a tha clann a' leasachadh anns gach raon den churraicealam.

Ann an àrd-sgoiltean, bidh Slatan-tomhais a' cur taic ri tidsearan speisealtach chuspairean ann a bhith a' dèanamh mheasaidhean làidir air adhartas luchd-ionnsachaidh agus na h-inbhean a tha iad a' coileanadh. Cuidichidh iad tidsearan gu a dhèanamh cinnteach gu bheil luchd-ionnsachaidh a' dèanamh roghainnean iomchaidh agus gu bheil iad air an cur air adhart aig ìre iomchaidh airson Teisteanasan Nàiseanta san ìre as àirde. Seachainnidh seo eallach-obrach a tha tuilleadh 's a' chòir do thidsearan agus measaidhean neo-riatanach do luchd-ionnsachaidh. Mar eisimpleir, bu chòir do luchd-ionnsachaidh a bhith air Eòlasan agus Builean buntainneach na Ceathramh ìre a choileanadh mus tòisich iad air teisteanasan Nàiseanta 5. Bu chòir do sgoiltean cunntas cùramach a ghabhail air an seo nuair a thathar ag aontachadh roghainnean do ÀS4. Bu chòir Slatan-tomhais a chleachdadh airson cuideachadh leis na beachdachaidhean cudromach sin.

Litearrachd agus Àireamhachd

Ann an litearrachd agus àireamhachd, tha Slatan-tomhais a' cur taic ri breithneachadh proifeiseanta thidsearan a thaobh coileanadh ìre. Bidh breithneachaidhean proifeiseanta thidsearan air an cruinneachadh agus air am foillseachadh aig ìrean nàiseanta, ionadail agus sgoile. Tha e cudromach gu bheil na breithneachaidhean sin làidir agus earbsach. Cha ghabh seo a choileanadh ach tro riaghailteachd èifeachdach air planadh ionnsachaidh, teagaisg agus measaidh.

Tha coileanadh air ìre stèidhichte air breithneachadh proifeiseanta thidsearan, air a dheagh fhiosrachadh tro raon fharsaing de fhianais. Bu chòir Slatan-tomhais a chleachdadh airson ath-sgrùdadh a dhèanamh air an raon de fhianais a chaidh a chruinneachadh gus a dhearbhadh gu bheil an inbhe a bhathar a' sùileachadh air a coileanadh, agus gu bheil an neach-ionnsachaidh air:

- **leud** ionnsachaidh a choileanadh tarsainn an eòlais, an tuigse agus na sgilean mar a tha iad air am mìneachadh ann an Eòlasan agus Builean don an ìre;
- dèiligeadh cunbhalach math leis an ìre de **dhùbhlán** a tha air a mhìneachadh ann an Eòlasan agus Builean don an ìre agus air gluasad air adhart gu ionnsachadh aig an ath ìre ann an cuid de thaobhan; agus
- air **gnìomhachadh** a thaisbeanadh de na tha iad air ionnsachadh ann an suidheachaidhean ùra agus coimheach.

Chan eil e riatanach do luchd-ionnsachaidh maighstireachd a thaisbeanadh air gach taobh fa leth de dh'ionnsachadh taobh a-staigh Slatan-tomhais aig ìre shònraichte agus mus gluaisear air adhart chun na h-ath ìre. Ach, tha e cudromach nach eil beàrnan mòra sam bith ann an ionnsachadh chloinne is dhaoine òga nuair a thathar a' coimhead tarsainn nam prìomh eagraichean anns gach raon den churraicealam.

Planadh ionnsachadh, teagasg agus measadh a' cleachdadh nan Slatan-tomhais

A thuilleadh air [Aithris do Luchd-cleachdaidh a' Churraicealaim airson Sàr-mhathais \(CfE\)](#) bho Àrd-Sgrùdaire Foghlaim na Banrigh, An Lùnastal 2016, mu adhbhar agus cleachdadh Shlatan-tomhais, bu chòir do thidsearan agus luchd-cleachdaidh eile a' chomhairle a leanas a thoirt fa-near.

PRÌOMH THEACHDAIREACHDAN – DÉ NÌTHEAR	PRÌOMH THEACHDAIREACHDAN – DÉ NACH DÈANAR
<ul style="list-style-type: none"> • Iomradh a thoirt air na Slatan-tomhais iomchaidh mar thaic do bhreithneachaidhean air adhartas agus coileanadh chloinne is dhaoine òga air ìre ann an litearrachd agus àireamhachd. 	<ul style="list-style-type: none"> • Seachain fòcas neo-riatanach air Slatan-tomhais fa leth a dh'fhaodadh toradh ann an cus measaidh no cus clàraidh air adhartas chloinne.
<ul style="list-style-type: none"> • Fàs eòlach air Slatan-tomhais raointean eile den churraicealam rè ùine. 	<ul style="list-style-type: none"> • Seachain an riatanas air a bhith a' tional tuilleadh 's a' chòir de fhianais airson coileanadh luchd-ionnsachaidh a mheasadh.
<ul style="list-style-type: none"> • Slatan-tomhais a chleachdadh gus cuideachadh le dearbhadh a bheil luchd-ionnsachaidh a' dèanamh adhartas freagarrach a dh'ionnsaigh nan slatan-tomhais nàiseanta a thathar a' sùileachadh, agus am fianais a chleachdadh airson nan ath cheumannan dùbhlach ann an ionnsachadh, a phlanadh. 	<ul style="list-style-type: none"> • Na tòisich a' dèanamh bhreithneachaidhean air ìrean curraicealaim anns na raointean uile den churraicealam – cùm ri litearrachd agus àireamhachd.
<ul style="list-style-type: none"> • Slatan-tomhais a dheasbad taobh a-staigh agus tarsainn sgoiltean gus tuigse cho-roinnte a ruighinn de na h-inbhean nàiseanta a thathar a' sùileachadh tarsainn raointean a' churraicealaim. 	<ul style="list-style-type: none"> • Na cruthaich dòighean mì-choltach no mionaideach air sgrùdadh no tracadh.
	<ul style="list-style-type: none"> • Na bi a' measadh Shlatan-tomhais fa leth. Planaig measadh ùineach is iomlanach air ionnsachadh chloinne is dhaoine òga.
	<ul style="list-style-type: none"> • Na comharraich, na sgrùd agus na lean Slatan-tomhais fa leth.

Slatan-tomhais – Litearrachd agus Gàidhlig Tràth-Ìre

Tarsainn na h-ìre, tha luchd-ionnsachaidh a' cleachdadh fhacail, abairtean agus conaltradh air an ionnsachadh tro chleachdadh air a' Ghàidhlig ann an suidheachadh làn-bhogaidh.

Èisteachd agus Labhairt	Luchd-eagrachaidh Curraicealaim	Eòlasan agus Builean airson ionnsachadh, teagasg agus measadh, a phlanadh	Slatan-tomhais airson taic a chur ri breithneachadh proifeiseanta luchd-cleachdaidh air coileanadh ìre
	<p>Tlachd agus roghainn – ann an àrainneachd brosnachaidh agus dùbhlain, a' fàs mothachail air a' bhuntanas a tha aig teacsaichean rim bheatha</p>	<p>Is toigh leam a bhith a' feuchainn agus a' cluich le pàtrain agus fuaimean cànan, agus is urrainn dhomh na dh'ionnsaicheas mi a chur gu feum.¹</p> <p style="text-align: right;"><i>LIT 0-01a / LIT 0-11a / LIT 0-20a</i></p> <p>Is toigh leam a bhith a' feuchainn agus a' taghadh sgeulachdan is theacsaichean eile airson an coimhead, an leughadh no airson èisteachd riutha, agus 's urrainn dhomh innse dè as toigh agus nach toigh leam.</p> <p style="text-align: right;"><i>LIT 0-01b / LIT 0-11b</i></p> <p>Is toigh leam a bhith a' feuchainn a-mach thachartasan agus characteran ann an sgeulachdan agus theacsaichean eile, ag innse mo bheachdan ann an diofar dhòighean.</p> <p style="text-align: right;"><i>LIT 0-01c</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Com-pàirteachadh agus ath-ghairm òrain, rannan agus sgeulachdan a tha a' cur taic ri ionnsachadh na Gàidhlig ann an suidheachadh làn-bhogaidh.</i> • <i>Èisteachd ri sgeulachdan airson cuideachadh le Gàidhlig ionnsachadh, aithneachadh agus ath-aithris air facail agus abairtean eòlach, freagairt cheistean mun t-susbaint le lùghdachadh earbsa air Beurla, a' cleachdadh raon iomchaidh de ro-innleachdan mar thaic do fheabhas air an fhileantachd aca.</i> • <i>Aithneachadh / cleachdadh / ath-aithris le cruinneas air facail agus abairtean ann an Gàidhlig agus taisbeanadh tuigse tro fhreagairtean.</i> • <i>Comharrachadh nan diofar fhuaimnean singilte agus na fuaimean dèante le cothlamadh air litrichean san aibidil Ghàidhlig, mar eisimpleir mh, bh, th, str.</i> • <i>Comharrachadh fhuaimnean air an ionnsachadh taobh a-staigh fhacail.</i> • <i>Èisteachd ri agus freagairt sgeulachdan is theacsaichean eile, ag innse mu nithean as toil agus nach toil, a' cleachdadh fhacail agus abairtean Gàidhlig.</i> • <i>Conaltradh le caractaran agus thachartasan ann an sgeulachdan, òrain, cluich-riochd is teacsaichean ann an diofar dhòighean, mar eisimpleir, a' cleachdadh ath-achdachadh agus/no cleachdadh phupaidean/cuimhneachan</i>

¹ Tha na h-eòlasan agus builean litearrachd a tha mar uallach air luchd-teagaisg uile a' nochdadh ann an clò Eadailteach.

È i s t e a c h d a g u s L a b h a i r t	Innealan airson èisteachd agus labhairt – airson mo chuideachadh nuair a bhios mi a’ dèiligeadh ri daoine eile no a’ dèanamh taisbeanadh an taobh a-staigh agus a-muigh dem àite ionnsachaidh	<p>Mar a bhios mi ag èisteachd agus a’ gabhail pàirt ann an còmhraidhean, tha mi a’ lorg fhacail is abairtean ùra. Bidh mi a’ cleachdadh iad sin gus mo chuideachadh a’ labhairt, a’ cluich agus ag obair còmhla ri càch.</p> <p style="text-align: right;">GAI 0-02a</p> <p>Fhad ’s a tha mi ag èisteachd agus a’ bruidhinn ann an diofar shuidheachaidhean, tha mi ag ionnsachadh mo ‘thuras’ fhìn a ghabhail, agus tha mi a’ tuigsinn nas fheàrr cuin as còir dhomh bruidhinn agus cuin as còir dhomh èisteachd. LIT 0-02a / GAI 0-03a</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ag èisteachd ri, a’ taisbeanadh tuigse agus ag ath-aithris fhacail is abairtean ùra bho chleachdadh na Gàidhlig ann an suidheachadh làn-bhogaidh tarsainn measgachadh de cho-theacsan. Tha an neach-ionnsachaidh a’ fàs misneachail a thaobh cleachdadh air a’ Ghàidhlig ann an suidheachaidhean sòisealta agus gnàth-ghnìomhan, leithid amannan ithe. • Freagairt cheistean, comhairle agus stiùireadh gu h-ìomchaidh, air an toirt seachad ann an Gàidhlig co-cheangailte ri suidheachaidhean eòlach san t-seòmar-cluiche agus san t-seòmar-sgoile. sa chlasrum. • Cleachdadh òrain, dàin, duain agus cluichean-riochd gus sealltainn mar a tha iad a’ leasachadh cànan ùr. <ul style="list-style-type: none"> • Labhairt mu eòlasan pearsanta a thaobh suidheachaidhean eòlach a’ cleachdadh fhacail is abairtean Gàidhlig ann am measgachadh de cho-theacsaichean, a’ gabhail a-steach inbhich agus clann eile. • Ag èisteachd agus freagairt chàich, a’ gabhail a-steach leantainn agus toirt stiùiridhean simplidh. • Dèanamh oidhirp air turas mu seach a ghabhail nuair a tha iad ag èisteachd agus a’ labhairt ann am measgachadh de cho-theacsaichean. • Dèanamh oidhirp air cànan bodhaig ìomchaidh a chleachdadh ann an èisteachd ri càch, mar eisimpleir, glacadh sùla. • Èisteachd ris a’ Ghàidhlig a tha ga modaileadh le inbhich airson mionaideachd agus leasachadh, agus ag ath-aithris na chaidh a ràdh.
	Lorg agus cleachdadh fiosrachaidh – nuair a thathar ag èisteachd ri, a’ coimhead agus a’ bruidhinn mu theacsaichean, le beachdan, structaran agus briathrachas speisealta nach eil cho sìmplidh	<p>Tha mi ag èisteachd no a’ coimhead airson fiosrachadh feumail, agus tha mi a’ cleachdadh seo gus taghaidhean a dhèanamh no rudan ùra ionnsachadh.</p> <p style="text-align: right;">LIT 0-04a</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nochdadh tuigse do nì a chaidh a choimhead no ris an deach èisteachd, agus a’ cleachdadh an fhiosrachaidh seo airson roghainnean a dhèanamh no briathrachas ùr ionnsachadh an taobh a-staigh co-theacsa suidheachadh làn-bhogaidh.

È i s t e a c h d a g u s L a b h a i r t	Tuigsinn, dèanamh anailis agus luachadh – a’ rannsachadh agus/no a’ meas theacsaichean, le beachdan, structaran agus briathrachas speisealta nach eil cho sìmplidh, airson diofar adhbharan	Airson mo chuideachadh a’ tuigsinn sgeulachdan agus theacsaichean eile, tha mi a’ faighneachd cheistean agus a’ dèanamh ceangal eadar na tha mi ag ionnsachadh agus nas aithne dhomh mu thràth. LIT 0-07a / LIT 0-16a /GAI 0-17a	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Faighneachd agus freagairt diofar sheòrsaichean cheistean gus tuigse do raon de theacsaichean a nochdadh, a’ cleachdadh Gàidhlig.</i> • <i>Dèanamh ro-innsean sìmplidh mu dheidhinn na h-ath nithean a tha a’ dol a thachairt ann an teacsaichean.</i> • <i>Labhairt mu eòlasan fhèin co-cheangailte ris an teacsa agus cuideachadh le tuigse.</i>
	Cruthachadh theacsaichean - a’ cur an gnìomh nan eileamaidean a bhios daoine eile a’ cleachdadh airson diofar sheòrsaichean theacsaichean goirid agus fada a chruthachadh, anns a bheil beachdan, structaran agus briathrachas nach eil cho sìmplidh	Ann an suidheachaidhean fìor is mac-meanmnach, tha mi a’ cur an cèill eòlasan agus faireachdainnean, beachdan agus fiosrachadh gu soilleir. LIT 0-09a ‘S toigh leam a bhith a’ rannsachadh thachartasan is characteran ann an sgeulachdan is teacsaichean eile agus tha mi a’ cleachdadh na dh’ionnsaicheas mi gus mo chuid fhìn a dhèanamh, gan innse le mac-meanmna. LIT 0-09b / LIT 0-31a Nuair a tha mi ag èisteachd is a’ gabhail pàirt an còmhraidh, tha mi a’ lorg fhacail ùra airson mo bheachdan, mo smuaintean agus m’fhàireachdainn innse. LIT 0-10a	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Roinn eòlasan, faireachdainnean, beachdan agus smuaintean le càch, a’ labhairt gu soilleir agus gu tuigseach, a’ cleachdadh fhacail, abairtean agus seantansan sìmplidh.</i> • <i>Cleachdadh raon de bhriathrachas is abairtean Gàidhlig ris a bheillear a’ cur tro dhiofar cho-theacsan.</i> • <i>Ag innleachadh agus a’ roinn a sgeulachdan fhèin ann an diofar dhòighean, mar eisimpleir a’ cleachdadh phupaidean mar phàirt de chluich mac-meanmhainneach, a’ cleachdadh fhacail is abairtean Gàidhlig.</i> • <i>Ag ath-innse sgeulachd ann an òrdugh tuigseach, a’ cleachdadh fhacail is abairtean Gàidhlig a thuilleadh air mìm agus cluich-riochd mar chuideachadh le leasachadh cànan luchd-ionnsachaidh.</i> • <i>Ceangal fiosrachaidh agus bheachdan bho theacsa ri eòlasan pearsanta, a’ cleachdadh fhacail is abairtean Gàidhlig.</i>

	Luchd-eagrachaidh Curraicealaim	Eòlasan agus Builean airson ionnsachadh, teagasg agus measadh, a phlanadh	Slatan-tomhais airson taic a chur ri breithneachadh proifeiseanta luchd-cleachdaidh air coileanadh ìre
L e u g h a d h	<p>Tlachd agus roghainn – ann an àrainneachd brosnachaidh agus dùbhlain, a’ fàs mothachail air a’ bhuntanas a tha aig teacsaichean rim bheatha</p>	<p>Is toigh leam a bhith a’ feuchainn a-mach agus a’ cluich le pàtrain fhacail agus fhuaimnean ann an cànan agus ’s urrainn dhomh na dh’ionnsaicheas mi a chur gu feum. LIT 0-01a / LIT 0-11a / LIT 0-20a</p> <p>’S toigh leam a bhith a’ rannsachadh agus a’ taghadh sgeulachdan agus theacsaichean eile airson an coimhead, an leughadh no airson èisteachd riutha agus is urrainn dhomh innse do dhaoine eile dè an fheadhainn as toighleam agus an fheadhainn nach toigh. LIT 0-01b / LIT 0-11b</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Ath-ghairm òrain, duain agus dàin mar phàirt de dh’ionnsachadh agus rannsachadh cànan ùr tro làn bhogadh.</i> • <i>Taghadh sgeulachd, leabhar no teacsa airson a roinn le càch le bhith a’ toirt feum às na dealbhan mar stiùireadh lèirsinneach airson tuigsinn dè tha a’ tachairt.</i> • <i>Taghadh agus deasbad measgachadh de theacsaichean, agus is urrainn nithean as toil agus nach toil a roinn.</i> • <i>Èisteachd ri sgeulachdan gan leughadh a-mach, a’ cleachdadh dhealbhan agus phàirtean ath-aithriseil den sgeulachd gus cuideachadh leis na tha a’ dol a thachairt a dhùileachadh agus ro-innse.</i>
	<p>Innealan airson leughadh - airson mo chuideachadh a’ cleachdadh theacsaichean sa bheil beachdan, structaran agus briathrachas air nach eil mi eòlach no nach eil cho sìmplidh, an taobh a-staigh</p>	<p>Tha mi a’ feuchainn a-mach fhuaimnean, litrichean agus fhacail, a’ faighinn a-mach mar a tha iad ag obair còmhla, agus is urrainn dhomh na dh’ionnsaicheas mi a chur gu feum airson mo chuideachadh nuair a tha mi a’ leughadh agus a’ sgrìobhadh. GAI 0-12a / LIT 0-13a / LIT 0-21a</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Tuigsinn gu bheil clò ga leughadh bho chli gu deas agus mullach gu bonn agus aithne air an diofar eadar litir, facal agus beàrn.</i> • <i>Cluinntinn agus ag ràdh fhuaimnean, litrichean, agus cleachdadh cothlamadh agus pàtrain ann an Gàidhlig airson facail ùra a leughadh agus ag aithneachadh nam facal sin mar phàirt de theacsa.</i> • <i>Ag aithneachadh cuid de fhacail chumanta agus a’ leughadh theacsaichean sìmplidh, a’ gabhail a-steach leubaileadh san àrainneachd ionnsachaidh agus taisbeanadh tuigse.</i> • <i>Leughadh a-mach theacsaichean eolach ghoirid, mar eisimpleir bileagan agus clàr-bidhe ghreimeagan le aire air puingeachadh sìmplidh.</i> • <i>Cleachdadh thuairmsean is dhealbhan co-theacsa gus taic a chur ri tuigse do fhacail agus do dhiofar theacsaichean.</i>

L e u g h a d h	agus an taobh a-muigh m' àite ionnsachaidh		
	Lorg agus cleachdadh fiosrachaidh – nuair a bhithear a' leughadh agus a' cleachdadh theacsaichean ficsean agus neo-fhicsean sa bheil beachdan, structaran agus briathrachas speisealta nach eil cho sìmplidh	Tha mi a' cleachdadh shoidhnichean, leabhraichean no theacsaichean eile airson fiosrachadh feumail no inntinneach a lorg agus tha mi a' cleachdadh seo airson planadh, dèanamh roghainnean no airson rudan ùra ionnsachadh. LIT 0-14a	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Lorg fiosrachaidh sìmplidh ann an teacsa gus nithean ùra ionnsachadh.</i> • <i>Dèanamh roghainnean stèidhichte air na tha air a leughadh no air a choimhead airson nithean ùra ionnsachadh.</i> • <i>Ag aithneachadh cuid de fhacail san àrainneachd tro an cumadh no feart.</i> • <i>Nochdadh mothachadh do bheagan fheartan ann an teacsaichean ficsein agus neo-fhicsein nuair a thathar a' cleachdadh agus a' taghadh theacsaichean airson adhbhar sònraichte.</i>
	Tuigsinn, dèanamh anailis agus luachadh – a' rannsachadh agus/no a' tuigsinn theacsaichean ficsean agus neo-fhicsean airson diofar adhbharan, anns a bheil smuaintean, structaran agus briathrachas speisealta nach eil cho sìmplidh	Airson mo chuideachadh gus sgeulachdan agus teacsaichean eile a thuigsinn, tha mi a' faighneachd cheistean agus a' dèanamh ceangal eadar na tha mi ag ionnsachadh agus na dh'ionnsaich mi ron a seo. LIT 0-07a / LIT 0-16a / GAI 0-17a Is toigh leam a bhith a' rannsachadh thachartasan agus characteran ann an sgeulachdan agus theacsaichean eile, ag innse mo smuaintean ann an dòighean eadar-dhealaichte. LIT 0-19a	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Conaltradh le teacsaichean air an leughadh dhaibh.</i> • <i>Ag ath-innse sgeulachdan eòlach ann an diofar dhòighean, mar eisimpleir cluich-riochd, pupaidean agus dealbhan tarraingte.</i> • <i>Faighneachd agus freagairt cheistean mu thachartasan agus bheachdan ann an teacsa.</i> • <i>Freagairt cheistean gus cuideachadh le ro-innse air an ath nì a tha a' dol a thachairt.</i> • <i>Deasbad characteran agus thachartasan a tha buntainneach don teacsa.</i> • <i>Roinn smuaintean agus fhaireachdainnean mu sgeulachdan is theacsaichean eile ann an diofar dhòighean.</i> • <i>Ceangal fiosrachaidh agus bheachdan bho theacsa ri eòlasan pearsanta.</i>

	Luchd-eagrachaidh Curraicealaim	Eòlasan agus Builean airson ionnsachadh, teagasg agus measadh, a phlanadh	Slatan-tomhais airson taic a chur ri breithneachadh proifeiseanta luchd-cleachdaidh air coileanadh ìre
S g r ì o b h a d h	<p>Tlachd agus roghainn – an taobh a-staigh àrainneachd brosnachaidh agus dùbhlain, a’ fàs mothachail air a’ bhuntanas a tha aig teacsaichean rim bheatha</p>	<p>Is toigh leam a bhith a’ feuchainn a-mach agus a’ cluich le pàtrain agus fuaimean cànan agus is urrainn dhomh na dh’ionnsaicheas mi a chur gu feum.</p> <p style="text-align: right;">LIT 0-01a / LIT 0-11a / LIT 0-20a</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Rannsachadh sgrìobhaidh tro raon de cho-theacsan fìor agus mac-meanmhainneach, mar eisimpleir tro chluich, liostaichean ceannach, bileagan, soidhnichean.</i> • <i>Cleachdadh raon de bhrosnachaidhean gus beachd-smuaintean a leasachadh airson sgrìobhadh, mar eisimpleir còmhraidh, òrain, dealbhan, nithean, fèin-eòlasan agus cluich-riochd.</i> • <i>Roinn fhaireachdainnean, eòlasan, fiosrachadh, teachdaireachdan no beachd-smuaintean ann an dealbhan agus ann an sgrìobhadh.</i>
	<p>Innealan airson sgrìobhadh – a’ cleachdadh eòlas air cùisean teicnigeach airson mo sgrìobhadh a chuideachadh a thaobh conaltradh èifeachdach a dhèanamh an taobh a-staigh agus an taobh a-muigh dem àite ionnsachaidh</p>	<p><i>Tha mi a’ feuchainn a-mach fhuaimnean, litrichean agus fhacail, a’ faighinn a-mach mar a tha iad ag obair còmhla, agus ’s urrainn dhomh na dh’ionnsaicheas mi a chleachdadh airson mo chuideachadh le leughadh agus le sgrìobhadh.</i></p> <p style="text-align: right;">GAI 0-12a / LIT 0-13a / LIT 0-21a</p> <p><i>Mar a bhios mi a’ cluich agus ag ionnsachadh, is toigh leam a bhith a’ rannsachadh stuthan inntinneach airson sgrìobhadh, agus diofar dhòighean air m’ eòlasan, m’ fhaireachdainn, mo smuaintean agus m’ fhiosrachadh a chlàradh.</i></p> <p style="text-align: right;">LIT 0-21b</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Cumadh na mòr-chuid de litrichean beaga agus mòra gu ceart agus so-leughte.</i> • <i>Cleachdadh peansail le smachd agus misneachd a tha a’ sìor fhàs.</i> • <i>Ag aithris fuaimean an aibidil ann an òrdugh, ag aithneachadh nan ainmean agus nam fuaimean air litrichean beaga agus cuid de litrichean mòra.</i> • <i>Fàgail beàrn eadar facail nuair a thathar a’ sgrìobhadh.</i> • <i>Tuigsinn gu bheil facail air an sgrìobhadh bho chli gu deas.</i> • <i>Cleachdadh litrichean, fuaimean agus fòineimean gus cuideachadh le facail a litreachadh agus a thogail, le facail chumanta air an litreachadh ceart.</i> • <i>Cleachdadh chlàran-balla, leabhraichean, faclair dealbhach no ag iarraidh cuideachadh air cuideigin le litreachadh agus sgrìobhadh.</i> • <i>Ag aithneachadh puingeachadh simplidh leithid puing-stad agus comharran-ceist ann an teacsa.</i> • <i>Cleachdadh litir mhòr agus puing-stad san dòigh cheart.</i>

<p>Cleachdadh agus a' cur òrdugh air fiosrachadh – a' beachdachadh air teacsaichean airson cuideachadh le cruthachadh theacsaichean goirid, agus fada, airson diofar adhbharan</p>	<p>Ann an suidheachaidhean fìor no mac-meanmnach, tha mi a' cur an cèill eòlasan is faireachdainn, smuaintean is fiosrachadh ann an dòigh a tha a' sealltainn mo theachdaireachd.</p> <p style="text-align: right;">LIT 0-26</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Labhairt agus feuchainn ri sgrìobhadh mu dheidhinn raon de dh'eòlasan is faireachdainnean a' cleachdadh ro-innleachdan leithid dealbhan òrdughail, litrichean magnaiteach, teicneòlas le cuideachadh gutha agus sgrìobhadh.</i>
<p>Cruthachadh theacsaichean - beachdachadh air teacsaichean gus cuideachadh le teacsaichean goirid agus leudaichte a chruthachadh do dhiofar adhbharan</p>	<p>Is toigh leam a bhith a' rannsachadh thachartasan agus caractaran ann an sgeulachdan agus teacsaichean eile agus tha mi a' cleachdadh na dh'ionnsaicheas mi airson m' fheadhainn fhìn a dhèanamh suas, gan cur an cèill do dhaoine eile ann an dòighean mac-meanmnach.</p> <p style="text-align: right;">LIT 0-09b / LIT 0-31a</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Cleachdadh fhacail chumanta Gàidhlig airson seantansan sìmplidh a chruthachadh.</i> • <i>Cruthachadh sgeulachdan agus caractaran fhèin, a' cleachdadh raon de ro-innleachdan lèirsinneach agus labhairteach, mar eisimpleir, teacsaichean clò-bhuailte no didseatach.</i>

Slatan-tomhais – Litearrachd agus Gàidhlig Ciad Ìre

Tarsainn na h-ìre, tha luchd-ionnsachaidh a' cleachdadh Gàidhlig le misneachd agus fileantachd a tha a' sìor fhàs ann an suidheachadh làn-bhogaidh agus bogaidh.

Èisteachd agus Labhairt	Luchd-eagrachaidh Curraicealaim	Eòlasan agus Builean airson ionnsachadh, teagasg agus measadh, a phlanadh	Slatan-tomhais airson taic a chur ri breithneachadh proifeiseanta luchd-cleachdaidh air coileanadh ìre
	<p>Tlachd agus roghainn – ann an àrainneachd brosnachaidh agus dùbhlain, a' fàs mothachail air a' bhuntanas a tha aig teacsaichean rim bheatha</p>	<p>Bidh mi tric a' taghadh agus ag èisteachd no a' coimhead theacsaichean a tha a' còrdadh rium agus a tha mi a' meas inntinneach, agus is urrainn dhomh mìneachadh carson as fheàrr leam seòrsaichean àraidh.</p> <p>Bidh mi gu tric a' taghadh cuspair, adhbhar, cruth agus goireasan airson mo theacsaichean fhìn a chruthachadh.</p> <p style="text-align: right;">LIT 1-01a / LIT 2-01a</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Taghadh agus com-pàirteachadh gu gnìomhach ann an òrain, rannan agus sgeulachdan a tha a' cur taic ri ionnsachadh na Gàidhlig ann an raon nas fharsainge de cho-theacsan.</i> • <i>Freagairt cheistean mu mheasgachadh de theacsaichean airson tuigse a thaisbeanadh agus roghainn.</i> • <i>Toirt dearbhadh sìmplidh seachad a thaobh roghainn teacsa, a' gabhail a-steach iadsan a chaidh a choimhead no ris an deach èisteachd.</i>
	<p>Innealan airson èisteachd agus labhairt – airson mo chuideachadh nuair a bhios mi a' dèiligeadh ri daoine eile no a' dèanamh taisbeanadh an taobh a-staigh agus a-muigh dem àite ionnsachaidh</p>	<p>Mar a bhios mi ag èisteachd agus a' gabhail pàirt ann an còmhraidhean, faodaidh mi facail is abairtean ùra a chleachdadh gus mo chuideachadh le conaltradh.</p> <p style="text-align: right;">GAI 1-02a</p> <p>Nuair a tha mi a' dèiligeadh ri daoine eile, tha fios agam cuin agus ciamar as còir dhomh èisteachd, cuin as còir dhomh bruidhinn, dè na chanas mi, cuin as còir dhomh ceistean fhaighneachd agus mar a fhreagras mi le spèis.</p> <p style="text-align: right;">LIT 1-02a</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Gabhail a-steach fhacail is abairtean ùra Gàidhlig do chànan a tha freagarrach don luchd-èisteachd le cruinneas fuaimneachaidh.</i> • <i>Roinn smuaintean, bheachdan, fiosrachadh agus eòlasan aig astar iomchaidh le soilleireachd cainnt agus ìre gutha.</i> • <i>Gabhail turas mu seach airson labhairt, cur ris aig an àm iomchaidh ann an còmhradh ri càch agus sìor mhothachail do na diofar dhreuchdan taobh a-staigh buidhinn agus deònach na diofar dhreuchdan sin a ghabhail os làimh.</i> • <i>Ag èisteachd ri agus a' freagairt bheachdan chàich gu h-iomchaidh, mar eisimpleir le bhith gnogadh cinn no ag aontachadh, faighneachd agus freagairt cheistean ann an dòigh le spèis.</i> • <i>Cur an sàs beagan altan-obrach (labhairteach agus neo-labhairteach) ann an còmhradh ri càch, mar eisimpleir, briathrachas, glacadh sùla, fiamhan aodainn agus / no modhan bodhaige.</i>

È i s t e a c h d a g u s L a b h a i r t		Tha mi a' rannsachadh mar a tha luaths cainnte, gluasadan bodhaig, dòigh-labhairt, cuideam agus taghadh fhacail gan cleachdadh airson a bhith a' dèiligeadh ri daoine eile, agus 's urrainn dhomh na tha mi ag ionnsachadh a chur gu feum. GAI 1-03a	
	Lorg agus cleachdadh fiosrachaidh – nuair a thathar ag èisteachd ri, a' coimhead agus a' bruidhinn mu theacsaichean, le beachdan, structaran agus briathrachas speisealta nach eil cho sìmplidh	<p>Fhad 's a tha mi ag èisteachd no a' coimhead, is urrainn dhomh adhbhar agus prìomh fhacail is bheachdan an teacsa aithneachadh agus bruidhinn air, agus am fiosrachadh seo a chleachdadh airson adhbhar sònraichte. LIT 1-04a</p> <p>Fhad 's a tha mi ag èisteachd/coimhead, tha mi ag ionnsachadh notaichean a sgrìobhadh fo chinn, an cleachdadh airson na tha mi ag èisteachd no a' coimhead a thuigsinn, agus teacsaichean ùra a chruthachadh. LIT 1-05a</p> <p>'S urrainn dhomh beachdan is fiosrachadh iomchaidh a thaghadh is a chur an òrdugh agus facail a chleachdadh a bhios inntinneach is feumail do dhaoine eile. LIT 1-06a</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Comharrachadh agus deasbad an adhbhair airson teacsaichean, a chaidh a choimhead no ris an deach èisteachd.</i> • <i>Faighneachd agus freagairt raon de cheistean gus tuigse do theacsa fhiosrachadh.</i> • <i>Comharrachadh agus deasbad nam prìomh bheachdan ann an teacsa labhairte agus a' cleachdadh an fhiosrachaidh a chaidh a thional airson adhbhar sònraichte leithid ath-innse air eòlas no ath-ghairm air tachartas.</i> • <i>Dèanamh nòtaichean goirid fo chinn theacsaichean a chaidh a choimhead no ris an deach èisteachd, a' taisbeanadh tuigse agus comasach air iad sin a chleachdadh airson diofar adhbharan.</i> • <i>Cleachdadh nòtaichean fhèin ann an òrdugh tuigseach airson teacsaichean ùra a chruthachadh.</i>
	Tuigsinn, dèanamh anailis agus luachadh – a' rannsachadh	'S urrainn dhomh sealltainn gu bheil mi a' tuigsinn na tha mi ag èisteachd no a' coimhead le bhith a' freagairt no a' faighneachd diofar	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Faighneachd agus freagairt diofar sheòrsaichean cheistean a tha a' taisbeanadh tuigse do na prìomh bheachdan sna teacsaichean a chaidh a choimhead no ris an deach èisteachd.</i>

È i s t e a c h d a g u s L a b h a i r t	agus/no a' meas theacsaichean, le beachdan, structaran agus briathrachas speisealta nach eil cho sìmplidh, airson diofar adhbharan	sheòrsaichean cheistean. LIT 1-07a Airson mo chuideachadh a' tighinn gu beachd fiosraichte, tha mi ag ionnsachadh mar a dh'aithnicheas mi an diofar eadar firinn agus beachd. LIT 1-08a	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Aithneachadh diofaran sìmplidh eadar firinn agus beachd ann an teacsaichean labhairte.</i>
	Cruthachadh theacsaichean - a' cur an gnìomh nan eileamaidean a bhios daoine eile a' cleachdadh airson diofar sheòrsaichean theacsaichean goirid agus fada a chruthachadh, anns a bheil beachdan, structaran agus briathrachas nach eil cho sìmplidh	Nuair a bhios mi ag èisteachd agus a' bruidhinn ri daoine eile airson diofar adhbharan, is urrainn dhomh fiosrachadh, eòlasan, mìneachadh, bun-bheachdan is beachdan a chur an cèill, agus puingean a shoilleireachadh le bhith a' faighneachd cheistean no le bhith ag iarraidh air daoine tuilleadh a ràdh. LIT 1-09a 'S urrainn dhomh rudan a chur an cèill gu soilleir ri daoine eile, nam àite ionnsachaidh is a-muigh, a' cleachdadh ghoireasan ² air an taghadh mar tha feum. LIT 1-10a	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Còmhradh ri càch airson raon de dh'adhbharan, a' conaltradh gu soilleir agus so-chlaistinneach.</i> • <i>Cur ri deasbad buidhne / clas ann an dòigh bhrioghmhor, a' faighneachd agus a' freagairt cheistean.</i> • <i>Cruthachadh theacsaichean labhairte, fighe a-steach briathrachas agus abairtean ùra gu h-ìomchaidh mu chuspairean co-cheangailte ri diofar raointean den churraicealam.</i> • <i>Taghadh agus roinn bheachdan / fiosrachaidh a' cleachdadh briathrachais ìomchaidh ann an òrdugh tuigseach agus mothachail don luchd-èisteachd.</i>

² Dh'fhaodadh seo a bhith a' gabhail a-steach ìomhaighean, nithean agus goireasan claisneachd, lèirsinneach no didseatach.

	Luchd-eagrachaidh Curraicealaim	Eòlasan agus Builean airson ionnsachadh, teagasg agus measadh, a phlanadh	Slatan-tomhais airson taic a chur ri breithneachadh proifeiseanta luchd-cleachdaidh air coileanadh ìre
L e u g h a d h	<p>Tlachd agus roghainn – ann an àrainneachd brosnachaidh agus dùbhlain, a' fàs mothachail air a' bhuntanas a tha aig teacsaichean rim bheatha</p>	<p>Bidh mi gu tric a' taghadh agus a' leughadh, ag èisteachd no a' coimhead theacsaichean a tha a' còrdadh rium agus a tha inntinneach dhomh agus is urrainn dhomh innse carson as fheàrr leam teacsaichean agus ùghdaran àraidh.</p> <p style="text-align: right;">LIT 1-11a / LIT 2-11a</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Taghadh leabhraichean agus theacsaichean eile, a' cleachdadh mar eisimpleir còmhach, tiotal, ùghdar, dealbhaiche agus / no an gearr-chunntas.</i> • <i>Taghadh theacsaichean, gu cunbhalach airson diofar adhbharan, nam measg airson tlachd agus gus taic a chur ri leasachadh cànan.</i> • <i>Mineachadh roghainnean airson teacsaichean agus ùghdaran àraidh.</i>
	<p>Innealan airson leughadh - airson mo chuideachadh a' cleachdadh theacsaichean sa bheil beachdan, structaran agus briathrachas air nach eil mi eòlach no nach eil cho simplidh, an taobh a-staigh agus an taobh a-muigh m' àite ionnsachaidh</p>	<p>'S urrainn dhomh m' eòlas air facail-sùla, fonaigs, taic co-theacsa, puingeachadh agus gràmar a chleachdadh airson leughadh le tuigse agus faireachdainn.</p> <p style="text-align: right;">GAI 1-12a</p> <p>Tha mi ag ionnsachadh a bhith a' taghadh agus a' cleachdadh ro-innleachdan agus ghoireasan mus leugh mi agus fhad 's a tha mi a' leughadh, airson cuideachadh gus brìgh theacsaichean a dhèanamh soilleir.</p> <p style="text-align: right;">LIT 1-13a</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Leughadh a-mach pios teacsa aithnichte, a' cur faireachdainn iomchaidh ris agus taisbeanadh tuigse.</i> • <i>Leughadh le fileantachd mheudaichte àireamh a tha a' sìor fhàs de fhacail chumanta / àrd-bhitheanta, prìomh fhacail leughaidh, prìomh fhacail chuspaireil, facail gan ionnsachadh tro bhogadh cànan agus facail de chudromachd phearsanta.</i> • <i>Gu neo-eisimeileach a' cleachdadh raon de ro-innleachdan aithneachaidh air facail airson leughadh agus leasachadh air fileantachd.</i> • <i>Measgachadh fhacail nach eil aithnichte le bhith lorg pàtrain fhacail agus coimeasgaidhean.</i> • <i>Cleachdadh thuiarmsean co-theacsail airson teacsaichean a leughadh agus a thuigsinn.</i> • <i>Cleachdadh puingeachadh agus gràmar airson cuideachadh le leughadh le tuigse agus faireachdainn.</i> • <i>Cleachdadh stòrasan leithid beag-fhaclair a tha freagarrach don aois, liostaichean fhacail, faclair agus co-fhaclair mar thaic do theacsaichean a thuigsinn.</i>

Lorg agus cleachdadh fiosrachaidh

– nuair a bhithear a’ leughadh agus a’ cleachdadh theacsaichean ficsein agus neo-fhicsein sa bheil beachdan, structaran agus briathrachas speisealta nach eil cho sìmplidh

A’ cleachdadh nas aithne dhomh mu fheartan diofar sheòrsaichean teacsa, ’s urrainn dhomh fiosrachadh a lorg, a thaghadh, a chur an òrdugh agus a chleachdadh airson adhbhar sònraichte.

LIT 1-14a

Tha mi ag ionnsachadh notaichean a sgrìobhadh fo chinn a chaidh a thoirt dhomh agus an cleachdadh gus fiosrachadh a thuigsinn, smuaintean agus ceistean a rannsachadh agus teacsaichean ùra a chruthachadh.

LIT 1-15a

- *Comharrachadh nam prìomh fheartan ann an leabhraichean ficsein agus neo-fhicsein.*
- *Lorg prìomh fhiosrachadh bho theacsaichean ficsein is neo-fhicsein a’ cleachdadh duilleag susbaint, clàr-innse, cinn, fo-chinn agus diagraman airson fiosrachadh a lorg.*
- *Dèanamh nòtaichean gus tuigse a thaisbeanadh, fo chin àraidh, airson diofar adhbharan.*

Tuigsinn, dèanamh anailis agus luachadh

– a’ rannsachadh agus/no a’ tuigsinn theacsaichean ficsein agus neo-fhicsein airson diofar adhbharan, anns a bheil smuaintean, structaran agus briathrachas speisealta nach eil cho sìmplidh

Airson sealltainn na tha mi a’ tuigsinn ann an diofar roinnean ionnsachaidh, ’s urrainn dhomh adhbhar agus prìomh smuaintean teacsa aithneachadh agus beachd a thoirt orra.

LIT 1-16a

Airson mo thuigse a shealltainn, is urrainn dhomh dèiligeadh ri diofar sheòrsaichean cheistean agus obair dlùth-leughaidh eile, agus tha mi ag ionnsachadh na ceistean agam fhìn a chur ri chèile.

GAI 1-17a

Airson mo chuideachadh a’ tighinn gu beachd fiosraichte, ’s urrainn dhomh fìrinn agus beachd aithneachadh o chèile.

LIT 1-18a

’S urrainn dhomh mo bheachdan mu

- *Comharrachadh agus comasach air na prìomh bheachdan ann am measgachadh de theacsaichean a dheasbad.*
- *Toirt seachad bheachdan freagarrach air adhbhar an teacsa.*
- *Freagairt cheistean litireil, co-dhùnaidheil agus luachaidh mu dheidhinn teacsaichean.*
- *Faighneachd cheistean gus cuideachadh le ciall a dhèanamh de theacsa.*
- *Comharrachadh nam prìomh fheartan ann an teacsaichean ficsein agus neo-fhicsein.*
- *Aithneachadh an diofar eadar fìrinn agus beachd.*
- *Tabhann fèin-bheachdan mu thaobhan de character, cleachdadh an sgrìobhadair air cànan, structar agus/no suidheachadh.*
- *Tabhann fèin-bheachdan mu theachdaireachd agus mu thèama an sgrìobhadair agus nuair a tha e iomchaidh, ga cheangal ri eòlasan pearsanta.*

structar, caractaran agus/no
suidheachadh innse, teachdaireachd
an sgrìobhaiche aithneachadh agus
ceangal a dhèanamh eadar sin agus
m' eòlasan fhìn, agus 's urrainn
dhomh beachd a thoirt air cho math 's
a tha an taghadh fhacail agus feartan
eile an teacsa.

GAI 1-19a

	Luchd-eagrachaidh Curraicealaim	Eòlasan agus Builean airson ionnsachadh, teagasg agus measadh, a phlanadh	Slatan-tomhais airson taic a chur ri breithneachadh proifeiseanta luchd-cleachdaidh air coileanadh ìre
Sgrìobhadh	<p>Tlachd agus roghainn – ann an àrainneachd brosnachaidh agus dùbhlain, a' fàs mothachail air a' bhuntanas a tha aig teacsaichean rim bheatha</p>	<p>Is toigh leam a bhith a' cruthachadh mo theacsaichean fhìn agus bidh mi gu tric a' taghadh cuspair, adhbhar, cruth agus goireasan a fhreagras air feuman mo luchd-amais.</p> <p style="text-align: right;">LIT 1-20a / LIT 2-20a</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Cruthachadh theacsaichean airson raon de dh'adhbharan agus luchd-èisteachd.</i> • <i>Dèanamh roghainnean mu structaran fhacail agus cànan, cruth agus stòrasan.</i>
	<p>Innealan airson sgrìobhadh – a' cleachdadh eòlas air cùisean teicnigeach airson mo sgrìobhadh a chuideachadh a thaobh conaltradh èifeachdach a dhèanamh an taobh a-staigh agus an taobh a-muigh dem àite ionnsachaidh</p>	<p>'S urrainn dhomh na facail as cumanta a litreachadh, a' cleachdadh m' eòlas air pàtrain litrichean agus riaghailtean litreachaidh, agus goireasan a chur gu feum airson faclan doirbh no nach aithne dhomh.</p> <p style="text-align: right;">LIT 1-21a</p> <p>'S urrainn dhomh sgrìobhadh gu neo-eisimeileach, puingeachadh iomchaidh a chleachdadh agus na seantansan agam a cheangal is a chur an òrdugh ann an dòigh a tha a' dèanamh ciall.</p> <p style="text-align: right;">LIT 1-22a</p> <p>Tron phròiseas sgrìobhaidh gu lèir, 's urrainn dhomh dèanamh cinnteach gu bheil mo sgrìobhadh a' dèanamh ciall.</p> <p style="text-align: right;">LIT 1-23a</p> <p>'S urrainn dhomh mo sgrìobhadh a thaisbeanadh ann an dòigh a nì e furasta a leughadh agus tarraingeach don leughadair, a' cur fhacail, ìomhaighean agus fheartan eile an lùib a chèile.</p> <p style="text-align: right;">LIT 1-24a</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Comasach air na facail as cumanta a thathar a' cleachdadh a litreachadh gu ceart.</i> • <i>Litreachadh briathrachas a thathar a' cleachdadh tarsainn a' churraicealaim le mionaideachd, mar eisimpleir, obair chuspireil, leabhar leughaidh.</i> • <i>Cleachdadh eòlas air fonaigs agus ro-innleachdan litreachaidh ann an litreachadh fhacail aithnichte agus neo-aithnichte.</i> • <i>Cleachdadh eòlas air an aibidil airson facail a lorg ann am faclair no ann an stòran iomraidh eile, gus cuideachadh le facail a tha duilich no neo-aithnichte a litreachadh.</i> • <i>Sgrìobhadh gu neo-eisimeileach, a' puingeachadh na mòr-chuid de sheantansan le cruinneas, a' cleachdadh litir mhòr, puing-stad, cromagan agus / no clisg-phuingean, mar a bhios iomchaidh.</i> • <i>Ceangal sheantansan a' cleachdadh naisgearan cumanta, mar eisimpleir agus, oir, nuair.</i> • <i>Tòiseachadh sheantansan ann am measgachadh de dhòighean, airson conaltradh leis an leughadair, a' toirt feum iomchaidh à cleachdadh air tràthan.</i> • <i>Cleachdadh bhuadhairean, facail àrd-amasach, fad diofraichte agus iomchaidh air seantansan.</i> • <i>Taisbeanadh sgrìobhadh ann an dòigh shoilleir agus so-leughte, a' cleachdadh sgrìobhadh ceangailte, ìomhaighean, teicneòlas didseatach agus feartan eile mar a bhios iomchaidh.</i> • <i>Dearbh-leughadh obair, ag aithneachadh mhearachdan litreachaidh agus a' cur an gnìomh ro-innleachdan gus a dhèanamh cinnteach gu bheil an sgrìobhadh a' dèanamh ciall.</i>

S g r ì o b h a d h	<p>Cleachdadh agus a' cur òrdugh air fiosrachadh – a' beachdachadh air teacsaichean airson cuideachadh le cruthachadh theacsaichean goirid, agus fada, airson diofar adhbharan</p>	<p>Tha mi ag ionnsachadh mar a chleachdas mi mo notaichean agus seòrsaichean sgrìobhaidh eile airson mo chuideachadh a' tuigsinn fiosrachaidh agus smuaintean, a' rannsachadh cheistean, a' cur ri chèile agus a' toirt air adhart smuaintean no a' cruthachadh teacsa ùr.</p> <p style="text-align: right;">LIT 1-25a</p> <p>Le beachdachadh air an t-seòrsa teacsa a tha mi a' cruthachadh,³ 's urrainn dhomh fiosrachadh is smuaintean iomchaidh a thaghadh, a chur an òrdugh agus facail a chleachdadh a bhios inntinneach agus/no feumail do dhaoine.</p> <p style="text-align: right;">LIT 1-26a</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Planadh agus eagrachadh bheachdan is fiosrachaidh a' cleachdadh cruth iomchaidh.</i> • <i>Dèanamh nòtaichean airson cuideachadh le sgrìobhadh a phlanadh agus gan cleachdadh gus teacsa ùr a chruthachadh.</i> • <i>Gabhail a-steach fiosrachaidh buntainneach ann an sgrìobhadh gus a' bhrìgh a dhèanamh soilleir.</i> • <i>Eagrachadh sgrìobhaidh a tha iomchaidh do luchd-èisteachd agus ann an òrdugh tuigseach, a' cleachdadh briathrachais Gàidhlig inntinneach agus / no buntainneach.</i>
	<p>Cruthachadh theacsaichean - beachdachadh air teacsaichean gus cuideachadh le teacsaichean goirid agus leudaichte a chruthachadh do dhiofar adhbharan</p>	<p>'S urrainn dhomh fiosrachadh a thoirt seachad, cunntas a thoirt air tachartasan no pròiseasan, mo bheachdan a thoirt seachad no ìmpidh a chur air an leughadair ann an diofar dhòighean.</p> <p style="text-align: right;">LIT 1-28a / LIT 1-29a</p> <p>'S urrainn dhomh cunntas a thoirt do dhaoine eile air rudan a thachair dhomh agus mar a thug iad orm faireachdainn.</p> <p style="text-align: right;">GAI 1-30a</p> <p>An dèidh nan eileamaidean a bhios sgrìobhaichean a' cleachdadh ann an diofar ghnèithean a rannsachadh, 's urrainn dhomh na dh'ionnsaicheas mi a chur gu feum airson mo sgeulachdan, dàin is deilbh-chluich fhìn a chruthachadh, le structaran, caractaran agus/no suidheachaidhean inntinneach.</p> <p style="text-align: right;">GAI 1-31a</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Cruthachadh measgachadh de theacsaichean airson diofar adhbharan.</i> <p><i>Ann an sgrìobhadh airson fiosrachadh iomchair, iomradh a thoirt air tachartasan no pròiseasan, beachdan a roinn, no ìmpidh a chur air leughadairean ann an diofar dhòighean:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Taghadh, eagrachadh agus libhrigeadh fiosrachaidh ann an diofar dhòighean.</i> • <i>Cleachdadh briathrachais air ionnsachadh bho raon de cho-theacsan agus teacsaichean tarsainn a' churraicealaim agus gu h-ìomchaidh ann an sgrìobhadh.</i> • <i>Roinn a bheachd fhèin agus a' dèanamh feum de bhriathrachas agus cànan, gus feuchainn ri ìmpidh a chur air an leughadair, mar a bhios iomchaidh don adhbhar.</i> <p><i>Ann an sgrìobhadh gus iomradh a thoirt no eòlasan a roinn:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Sgrìobhadh mu eòlasan pearsanta ann an òrdugh ceart, a' cleachdadh briathrachais iomchaidh Gàidhlig airson iomradh a thoirt air faireachdainnean, smuaintean agus tachartasan.</i> • <i>Writes about personal experiences in a correct sequence, using.</i> <p>Ann an sgrìobhadh gu mac-meanmhainneach no</p>

³ Bidh seo a' gabhail a-steach na diofar theacsaichean agus mheadhanan a tha air am mìneachadh anns a' phàipear phrionnsapalan agus cleachdaidh.

		gu cruthachail: <ul style="list-style-type: none"> • Cruthachadh a theacsaichean fhèin, mar eisimpleir, sgeulachdan sìmplidh, dàin agus dealbhan-cluiche le feartan gnèithe airhnichte. • Cruthachadh theacsaichean le fianais air structar. • Cruthachadh characteran inntinneach tro am faireachdainnean agus gnìomhan agus iomradh fiosaigeach.
--	--	---

Slatan-tomhais – Litearrachd agus Gàidhlig Dàrna Ìre

Tarsainn na h-ìre, tha luchd-ionnsachaidh a’ cleachdadh na Gàidhlig le misneachd, soilleireachd, fileantachd agus cruinneas a tha a’ sìor fhàs a thaobh gràmar ann an suidheachadh làn-bhogaidh agus bogaidh.

Èisteachd agus Labhairt	Luchd-eagrachaidh Curraicealaim	Eòlasan agus Builean airson ionnsachadh, teagasg agus measadh, a phlanadh	Slatan-tomhais airson taic a chur ri breithneachadh proifeiseanta luchd-cleachdaidh air coileanadh ìre
Èisteachd agus Labhairt	Tlachd agus roghainn – ann an àrainneachd brosnachaidh agus dùbhlain, a’ fàs mothachail air a’ bhuntanas a tha aig teacsaichean rim bheatha	<p>Bidh mi tric a’ taghadh agus ag èisteachd no a’ coimhead theacsaichean a tha a’ còrdadh rium agus a tha mi a’ meas inntinneach, agus is urrainn dhomh mìneachadh carson as fheàrr leam seòrsaichean àraidh.</p> <p>Bidh mi gu tric a’ taghadh cuspair, adhbhar, cruth agus goireasan airson mo theacsaichean fhìn a chruthachadh.</p> <p style="text-align: center; color: red;">LIT 1-01a / LIT 2-01a</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Taghadh theacsaichean labhairte gu cunbhalach airson tlachd no fiosrachadh a lorg airson adhbhar sònraichte. ▪ Mìneachadh roghainnean airson teacsaichean no stòran sònraichte.
Èisteachd agus Labhairt	Innealan airson èisteachd agus labhairt – airson mo chuideachadh nuair a bhios mi a’ dèiligeadh ri	<p>Mar a bhios mi ag èisteachd agus a’ com-pàirteachadh ann an còmhraidhean, faodaidh mi facail is abairtean ùra agus gnàthas-cainnt Gàidhlig a chleachdadh, gus mo chuideachadh a’ conaltradh ann an dòigh phongail a’ cleachdadh</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Cur a-steach àireamh de smuaintean buntainneach, fiosrachadh agus beachdan ann an conaltradh le càch. • Nochdadh spèis do bheachdan chàich agus a’ tabhach a shealladh fhèin. • Togail air tabhartasan chàich, mar eisimpleir le bhith a’ faighneachd no a’ freagairt cheistean, a’ soilleireachadh

È i s t e a c h d a g u s L a b h a i r t	daoine eile no a' dèanamh taisbeanadh an taobh a-staigh agus a-muigh dem àite ionnsachaidh	briathrachais leudaichte agus structaran cànan nas ioma-fhillte. GAI 2-02a Nuair a tha mi a' dèiligeadh ri daoine eile, 's urrainn dhomh freagairt ann an dòighean iomchaidh a rèir mo shuidheachaidh, a' sealltainn gu bheil mi a' cur luach air beachdan dhaoine eile agus gan cleachdadh gus cur ri mo smaoineachadh. LIT 2-02a 'S urrainn dhomh aithneachadh mar is urrainn feartan cànan labhairt cuideachadh le conaltradh, agus 's urrainn dhomh na dh'ionnsaicheas mi a chur gu feum. 'S urrainn dhomh diofar fheartan aithneachadh anns a' chànan labhairt agam fhìn agus aig daoine eile. GAI 2-03a	<i>phuingeann no a' cur taic ri beachdan no smuaintean chàich.</i> <ul style="list-style-type: none"> • Cleachdadh fheartan den Ghàidhlig gu ceart agus le mionaideachd a tha a' sìor fhàs, mar eisimpleir structaran gràmair agus gnìomhairean neo-riaghailteach. • Gabhail a-steach raon de bhriathrachas, abairtean agus gnàths-cainnt don chànan a tha iomchaidh don luchd-èisteachd tarsainn raointean den churraicealam. • Cur an sàs feartan den chànan labhairte gu soilleir na thaisbeanaidhean labhairteach agus eadar-obrachaidhean fhèin, mar eisimpleir glacadh sùla, modhan bodhaig, astar agus/no guth. • Aithneachadh agus cleachdadh cuid de dhòighean gus conaltradh le no buaidh a thoirt air an leughadair, mar eisimpleir, taghadh fhacail, cuideam, guth agus/no ceistean deas-chainnteach.
	Lorg agus cleachdadh fiosrachaidh – nuair a thathar ag èisteachd ri, a' coimhead agus a' bruidhinn mu theacsaichean, le beachdan, structaran agus briathrachas speisealta nach eil cho sìmplidh	Fhad 's a tha mi ag èisteachd no a' coimhead, 's urrainn dhomh adhbhar an teacsa, na prìomh bheachdan agus am fiosrachadh a tha a' cur taic riutha aithneachadh agus bruidhinn orra, agus 's urrainn dhomh am fiosrachadh seo a chleachdadh airson diofar adhbharan. LIT 2-04a Fhad 's a tha mi ag èisteachd no a' coimhead, 's urrainn dhomh notaichean a sgrìobhadh, an cur an òrdugh fo chinn iomchaidh is an cleachdadh gus smuaintean is fiosrachadh a thuigsinn is teacsaichean ùra a chruthachadh, le m' fhacail fhìn mar a tha iomchaidh.	<ul style="list-style-type: none"> • Comharrachadh an adhbhair airson teacsaichean labhairte le mineachadh sìmplidh. • Comharrachadh agus taisbeanadh tuigse do na prìomh bheachdan ann am measgachadh de theacsaichean labhairte, le taic mion-fhiosrachaidh, agus a' cleachdadh an fhiosrachaidh a chaidh a thional airson adhbhar sònraichte. • Gabhail nòtaichean buntainneach a' cleachdadh raon fharsaing de bhriathrachas Gàidhlig agus cruthan taghte, agus a' cleachdadh iad sin gus teacsaichean ùra labhairte a chruthachadh airson raon de dh'adhbharan.

	<p style="text-align: right;">LIT 2-05a</p> <p>'S urrainn dhomh beachdan is fiosrachadh iomchaidh a thaghadh is a chur an òrdugh ann an dòigh a tha freagairt air m' adhbhar agus facail a chleachdadh a fhreagras air mo luchd-amais.</p> <p style="text-align: right;">LIT 2-06a</p>	
<p>Tuigsinn, dèanamh anailis agus luachadh – a' rannsachadh agus/no a' meas theacsaichean, le beachdan, structaran agus briathrachas speisealta nach eil cho sìmplidh, airson diofar adhbharan</p>	<p>'S urrainn dhomh sealltainn gu bheil mi a' tuigsinn na tha mi ag èisteachd no a' coimhead le bhith a' freagairt cheistean litireil, ceistean a' sireadh brìgh, ceistean measaidh no seòrsaichean cheist eile, agus le bhith a' faighneachd cheistean de dhiofar seòrsaichean bhuam fhìn.</p> <p style="text-align: right;">LIT 2-07a</p> <p>Airson mo chuideachadh a' tighinn gu beachd fiosraichte, is urrainn dhomh firinn aithneachadh o bheachd, agus tha mi ag ionnsachadh a bhith ag aithneachadh nuair a tha na goireasan agam a' feuchainn ri buaidh a thoirt orm, agus dè cho feumail 's a tha iad.</p> <p style="text-align: right;">LIT 2-08a</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Comharrachadh agus deasbad air prìomh fheartan theacsaichean, a' cleachdadh cànan teicnigeach gus tuigse do raon de theacsaichean a thaisbeanadh.</i> • <i>Faighneachd agus freagairt cheistean litireil, ceistean co-dhùnaidh agus luachaidh gus an tuigse fhiosrachadh.</i> • <i>Ag aithneachadh nan diofaran eadar firinn is beachd, a' toirt seachad mìneachadh iomchaidh.</i>

Cruthachadh theacsaichean

- a' cur an gnìomh nan eileamaidean a bhios daoine eile a' cleachdadh airson diofar sheòrsaichean theacsaichean goirid agus fada a chruthachadh, anns a bheil beachdan, structaran agus briathrachas nach eil cho sìmplidh

Nuair a bhios mi ag èisteachd agus a' bruidhinn ri daoine eile airson diofar adhbharan, is urrainn dhomh:

- fiosrachadh, eòlasan is beachdan innse
- pròiseasan agus beachdan a mhineachadh
- na cùisean a thèid a thogail aithneachadh agus geàrr-chunntas a dhèanamh air na prìomh phuingeann agus cho-dhùnaidhean
- puingeann a shoilleireachadh le bhith a' faighneachd cheistean no le bhith ag iarraidh air daoine tuilleadh a ràdh.

LIT 2-09a

Tha mi a' faighinn misneachd nuair a tha mi a' dèiligeadh ri daoine eile an taobh a-staigh agus an taobh a-muigh m' àite ionnsachaidh. 'S urrainn dhomh rudan a chur an cèill ann an dòigh shoilleir, bheothail agus tha mi ag ionnsachadh goireasan freagarrach a thaghadh agus an cur ann an òrdugh gu neo-eisimeileach.

LIT 2-10a / LIT 3-10a

- *Conaltradh le misneachd agus fileantachd le beagan faireachdainn ann an diofar cho-theacsan.*
- *Planadh agus libhrigeadh thaisbeanaidhean / òraidean eagraichte air cuspairean co-cheangailte riuthasan a thathar a' sgrùdadh mar phàirt den churraicealam, le susbaint iomchaidh agus òrdugh is structar tuigseach.*
- *Cleachdadh raon iomchaidh de bhriathrachas airson adhbhar agus luchd-èisteachd.*
- *Cur an sàs sgilean briathrail agus neo-bhriathrail airson conaltradh gu soilleir, mar eisimpleir glacadh sùla, modhan bodhaige, astar agus guth.*
- *Taghadh agus cleachdadh stòrasan mar a bhios iomchaidh gus taic a chur ri conaltradh, a' gabhail a-steach teicneòlas didseatach.*

	Luchd-eagrachaidh Curraicealaim	Eòlasan agus Builean airson ionnsachadh, teagasg agus measadh, a phlanadh	Slatan-tomhais airson taic a chur ri breithneachadh proifeiseanta luchd-cleachdaidh air coileanadh ìre
L e u g h a d h	Tlachd agus roghainn – ann an àrainneachd brosnachaidh agus dùbhlain, a’ fàs mothachail air a’ bhuntanas a tha aig teacsaichean rim bheatha	Bidh mi gu tric a’ taghadh agus a’ leughadh, ag èisteachd no a’ coimhead theacsaichean a tha a’ còrdadh rium agus a tha inntinneach dhomh agus is urrainn dhomh innse carson as fheàrr leam teacsaichean agus ùghdaran àraidh. LIT 1-11a / LIT 2-11a	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Taghadh theacsaichean gu cunbhalach airson raon de dh’adhbharan a’ gabhail a-steach airson tlachd no gus fiosrachadh a lorg airson adhbhar sònraichte.</i> • <i>Mineachadh roghainnean theacsaichean, ùghdaran no stòran àraidh, le taic mion-fhiosrachaidh a tha a’ tabhann freagairt phearsanta.</i>
	Innealan airson leughadh - airson mo chuideachadh a’ cleachdadh theacsaichean sa bheil beachdan, structaran agus briathrachas air nach eil mi eòlach no nach eil cho sìmplidh, an taobh a-staigh agus an taobh a-muigh m’ àite ionnsachaidh	Tro bhith a’ toirt air adhart eòlas air taic co-theacsa, puingeachadh, gràmar agus coltas duilleige, is urrainn dhomh teacsaichean air nach eil mi eòlach a leughadh nas siùbhlaiche agus le tuigse is faireachdainn a tha a’ sìor fhàs. GAI 2-12a / GAI 3-12a / GAI 4-12a 'S urrainn dhomh diofar ro-innleachdan agus ghoireasan a thaghadh agus a chleachdadh mus leugh mi agus fhad 's a tha mi a’ leughadh, airson brìgh theacsaichean a dhèanamh soilleir agus is urrainn dhomh adhbharan a thoirt seachad airson an taghaidh a rinn mi. LIT 2-13a	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Leughadh gu fileanta le faireachdainn a’ cleachdadh astar agus guth iomchaidh, taisbeanadh tuigse don teacsa.</i> • <i>Cleachdadh eòlais air tuairmsean susbaint, gràmar, puingeachadh agus dealbh-chruth còmhla ri ro-innleachdan leughaidh, gus teacsaichean neo-aithnichte a leughadh le tuigse.</i> • <i>Cur an gnìomh raon de sgilean agus ro-innleachdan leughaidh airson teacsaichean a leughadh agus a thuigsinn, mar eisimpleir grad-leughadh, sganadh, ro-innse, soilleireachadh agus/no gearr-iomradh.</i> • <i>Dèanamh ro-innsean iomchaidh mu theacsaichean le fianais thaiceil.</i> • <i>Cleachdadh ro-innleachdan agus stòrasan airson briathrachas ain-eòlach a leughadh 's a thuigsinn agus a shoilleireachadh, mar eisimpleir cleachdadh air faclair.</i>
	Lorg agus cleachdadh fiosrachaidh – nuair a bhithear a’ leughadh agus a’ cleachdadh theacsaichean ficsean agus neo-fhicsean sa bheil	A’ cleachdadh nas aithne dhomh mu fheartan diofar sheòrsaichean teacsa, 's urrainn dhomh fiosrachadh a lorg, a thaghadh agus a chur an òrdugh bho mheasgachadh de ghoireasan agus seo a chleachdadh airson diofar adhbharan. LIT 2-14a	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Grad-leughadh theacsaichean gus adhbhar agus prìomh bheachdan a chomharrachadh.</i> • <i>Sganadh theacsaichean airson prìomh fhiosrachadh a lorg.</i> • <i>Lorg, eagrachadh agus taghadh fiosrachadh buntainneach bho raon de stòran, a’ gabhail a-steach teacsaichean didseatach.</i> • <i>Dèanamh agus eagrachadh nòtaichean a’ cleachdadh fhacail fhèin anns a’ mhòr-chuid dheth.</i> • <i>Cleachdadh nòtaichean airson teacsaichean ùra a chruthachadh a tha a’ taisbeanadh tuigse don chuspair no don chùis.</i>

	<p>beachdan, structaran agus briathrachas speisealta nach</p>	<p>'S urrainn dhomh notaichean a sgrìobhadh, an cur an òrdugh fo chinn fhreagarrach agus an cleachdadh airson fiosrachadh a thuigsinn, mo smaoineachadh a thoirt air adhart, ceistean a rannsachadh agus teacsaichean ùra a chruthachadh, a' cleachdadh m' fhacail fhìn mar a bhios iomchaidh.</p> <p style="text-align: right;">LIT 2-15a</p>	
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">L e u g h a d h</p>	<p>Tuigsinn, dèanamh anailis agus luachadh – a' rannsachadh agus/no a' tuigsinn theacsaichean ficsean agus neo-fhicsean airson diofar adhbharan, anns a bheil smuaintean, structaran agus briathrachas speisealta nach eil cho sìmplidh</p>	<p>Airson sealltainn na tha mi a' tuigsinn ann an diofar roinnean ionnsachaidh, 's urrainn dhomh adhbhar agus prìomh chuspairean teacsa aithneachadh, beachdachadh orra agus am fiosrachadh mionaideach a tha a' cur taic riutha a chur gu feum.</p> <p style="text-align: right;">LIT 2-16a</p> <p>Airson mo thuigse a shealltainn, is urrainn dhomh dèiligeadh ri ceistean litireil, ceistean mu bhrìgh aithris agus ceistean measaidh agus ri obair dlùth-leughaidh eile, agus 's urrainn dhomh mo cheistean fhìn a chruthachadh.</p> <p style="text-align: right;">GAI 2-17a</p> <p>Airson mo chuideachadh a' tighinn gu beachd fiosraichte, 's urrainn dhomh firinn agus beachd aithneachadh o chèile agus an diofar eatarra a mhineachadh, agus is urrainn dhomh aithneachadh nuair a tha ìmpidh ga chur orm agus measadh dè cho feumail is earbsach 's a tha na goireasan agam.</p> <p style="text-align: right;">LIT 2-18a</p> <p>'S urrainn dhomh:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Comharrachadh adhbhar theacsaichean le mineachadh iomchaidh.</i> • <i>Comharrachadh nam prìomh bheachdan ann an teacsa le mion-fhiosrachadh iomchaidh.</i> • <i>Toirt seachad bheachdan buntainneach mu fheartan sìmplidh cànan, mar eisimpleir taghadh fhacail, structar seantans agus puingeachadh.</i> • <i>Freagairt gu h-iomchaidh do cheistean litireil, co-dhùnaidh agus luachaidh gus tuigse do theacsaichean a thaisbeanadh.</i> • <i>Cruthachadh diofar sheòrsaichean cheistean gus tuigse do theacsaichean a thaisbeanadh.</i> • <i>Dèanamh dealachadh eadar firinn agus beachd le mineachadh freagarrach.</i> • <i>Ag aithneachadh altan-obrach a thathar a' cleachdadh gus buaidh a thoirt air an leughadair, mar eisimpleir taghadh fhacail, cànan faireachdainneil, ceistean deas-chainnteach agus ath-aithris.</i> • <i>Ag aithneachadh agus comasach air na stòran as fheumaile / as mionaidiche a mhineachadh.</i> • <i>Toirt seachad bheachdan buntainneach, gus tuigse do dhòighean-obrach a nochdadh, mar eisimpleir, cleachdadh cànan, cuspair, stoidhle, structar, obair characteran agus / no suidheachadh, dèanamh ro-innsean le fianais thaiceil bhon teacsa.</i> • <i>Ceangal cuspair an sgrìobhadair ri eòlasan fhèin agus / no chàich.</i>

	• bruidhinn air structar, caractaran agus/no suidheachadh• tuigsinn dè cho freagarrach 's a tha cuspair an sgrìobhaiche agus mar a tha seo a' buntainn rim eòlasan fhìn agus eòlasan dhaoine eile• bruidhinn air stoidhle an sgrìobhaiche agus feartan eile a' buntainn ri gnè.	

GAI 2-19a

S g r i o b h a d h	Luchd-eagrachaidh Curraicealaim	Eòlasan agus Builean airson ionnsachadh, teagasg agus measadh, a phlanadh	Slatan-tomhais airson taic a chur ri breithneachadh proifeiseanta luchd-cleachdaidh air coileanadh ìre
	<p>Tlachd agus roghainn – ann an àrainneachd brosnachaidh agus dùbhlain, a’ fàs mothachail air a’ bhuntanas a tha aig teacsaichean rim bheatha</p>	<p>Is toigh leam a bhith a’ cruthachadh mo theacsaichean fhìn agus bidh mi gu tric a’ taghadh cuspair, adhbhar, cruth agus goireasan a fhreagras air feuman mo luchd-amais.</p> <p style="text-align: right;">LIT 1-20a / LIT 2-20a</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Sgrìobhadh gu cunbhalach do raon de dh’adhbharan agus luchd-èisteachd, a’ taghadh gnè, cruth, structar agus stoidhle fhreagarrach.</i>
<p>Innealan airson sgrìobhadh – a’ cleachdadh eòlas air cùisean teicnigeach airson mo sgrìobhadh a chuideachadh a thaobh conaltradh èifeachdach a dhèanamh an taobh a-staigh agus an taobh a-muigh dem àite ionnsachaidh</p>	<p>’S urrainn dhomh a’ chuid mhòr de na facail a dh’fheumas mi a litreachadh, a’ cleachdadh riaghailtean litreachaidh, briathrachas speisealta, dòighean air fèin-cheartachadh agus raon de ghoireasan.</p> <p style="text-align: right;">LIT 2-21a</p> <p>Ann an teacsaichean goirid agus fada, is urrainn dhomh puingeachadh freagarrach a chleachdadh, structaran eadar-dhealaichte a chur air seantansan agus m’ obair a roinn ann am paragrafan ann an dòigh a tha a’ dèanamh ciall don leughadair.</p> <p style="text-align: right;">LIT 2-22a</p> <p>Tron phròiseas sgrìobhaidh gu lèir, ’s urrainn dhomh dèanamh cinnteach gu bheil mo sgrìobhadh a’ dèanamh ciall agus gu bheil e freagarrach airson an adhbhair aige.</p> <p style="text-align: right;">LIT 2-23a</p> <p>Tha mi a’ smaoinichadh air a’</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Cur an sàs eòlas air pàtran litreachaidh, riaghailtean agus ro-innleachdan gus a’ mhòr-chuid de fhacail a litreachadh gu ceart.</i> • <i>Cleachdadh stòrasan, a’ gabhail a-steach fhaclair agus teicneòlas didseatach, mar thaic do litreachadh.</i> • <i>Cleachdadh raon de phuingeachadh, mar eisimpleir litrichean mòra, puingean-stad, cromagan, cromagan turrach (comharran cainnte), clisg-phuingean, comharran ceiste agus asgairan. Tha puingeachadh ceart sa mhòr-chuid.</i> • <i>Sgrìobhadh na mòr-chuid de sheantansan ann an dòigh cheart a thaobh gràmair, mar eisimpleir a’ coimeasgadh ainmearan gnìomharach le riochdairean fa leth ann an seantans.</i> • <i>Cleachdadh sheantansan de dhiofar fhaid agus sheòrsaichean, agus a’ diofarachadh toiseach sheantansan.</i> • <i>Ceangal sheantansan a’ cleachdadh raon de naisgearan.</i> • <i>Cleachdadh paragrafan le misneachd gus ceangal a dhèanamh eadar smuaintean is beachdan fa leth.</i> • <i>Sgrìobhadh ann an dòigh fhileanta agus so-leughte.</i> • <i>Ath-sgrùdadh agus ceartachadh sgrìobhaidh gus a dhèanamh cinnteach gu bheil e a’ dèanamh ciall, gu bheil e ceart gu teicnigeach, a’ gabhail a-steach cleachdadh sràcan, agus freagarrach don adhbhar.</i> • <i>Dèanamh thaghaidhean iomchaidh a thaobh dealbh-chruth agus taisbeanadh, a’ gabhail a-steach teacsaichean didseatach, mar eisimpleir cinn, puingean peileir, clò, grafaigs agus fo-thiotalan.</i> 	

S g r ì o b h a d h		<p>bhuaidh a bhios aig cruth agus coltas an teacsa agus 's urrainn dhomh stoidhlichean litreach, grafaigs agus feartan eile a chur an lùib a chèile airson an sgrìobhadh a dhèanamh tarraingeach dom leughadair.</p> <p style="text-align: right;">LIT 2-24a</p>	
	<p>Cleachdadh agus a' cur òrdugh air fiosrachadh – a' beachdachadh air teacsaichean airson cuideachadh le cruthachadh theacsaichean goirid, agus fada, airson diofar adhbharan</p>	<p>'S urrainn dhomh mo notaichean is seòrsaichean sgrìobhaidh eile a chleachdadh airson mo chuideachadh agus fiosrachadh agus smuaintean a thuigsinn, ceistean a rannsachadh, co-dhùnidhean a dhèanamh, bun-bheachdan a chur ri chèile is a thoirt air adhart, no teacsa ùr a chruthachadh.</p> <p>Tha mi mothachail gum feum mi na goireasan san d' fhuair mi am fiosrachadh agam ainmeachadh agus 's urrainn dhomh seo a dhèanamh gu h-ìomchaidh.</p> <p style="text-align: right;">LIT 2-25a</p> <p>Le bhith a' beachdachadh air an t-seòrsa teacsa a tha mi a' cruthachadh, 's urrainn dhomh smuaintean agus fiosrachadh ìomchaidh a thaghadh, a chur an òrdugh ann an dòigh a tha a' freagairt air m' adhbhar, agus facail a chleachdadh a rèir mo luchd-amais.</p> <p style="text-align: right;">LIT 2-26a</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Cleachdadh nòtaichean agus measgachadh de theacsaichean tarsainn a' churraicealaim gus smaoineachadh a leasachadh agus teacsaichean ùra a chruthachadh.</i> • <i>Taghadh bheachd-smuaintean agus fiosrachadh buntainneach.</i> • <i>Toirt aithne do stòran ann an dòigh ìomchaidh, a' dèanamh soilleir cò às a thàinig am fiosrachadh.</i> • <i>Eagrachadh fiosrachaidh ann an dòigh tuigseach. Cleachdadh briathrachais ìomchaidh, a' gabhail a-steach briathrachas a tha sònraichte don chuspair, a fhreagras adhbhar agus luchd-èisteachd.</i>

Cruthachadh theacsaichean

- beachdachadh air teacsaichean gus cuideachadh le teacsaichean goirid agus leudaichte a chruthachadh do dhiofar adhbharan

Tha mi ag ionnsachadh cànan agus stoidhle a chleachdadh ann an dòigh a tha tarraingeach agus/no aig am bi buaidh air an leughadair agam.

GAI 2-27a

'S urrainn dhomh fiosrachadh a thoirt seachad, cunntas a thoirt air tachartasan, pròiseasan a mhìneachadh no smuaintean a chur còmhla ann an diofar dhòighean.

LIT 2-28a

'S urrainn dhomh ìmpidh a chur, argamaid a dhèanamh, cùisean a rannsachadh no beachd a chur an cèill, a' cur taic riutha le fiosrachadh mionaideach agus/no eisimpleirean.

LIT 2-29a

Nuair a tha mi a' sgrìobhadh airson diofar adhbharan agus leughadairean, 's urrainn dhomh cunntas a thoirt do dhaoine eile air rudan a thachair dhomh, ag innse mun bhuaidh a bha aca air mo smaoineachadh agus m' fhaireachdainn.

GAI 2-30a

An dèidh nan eileamaidean a bhios sgrìobhaichean a' cleachdadh ann an diofar genres a rannsachadh, 's urrainn dhomh na ionnsaicheas mi a chur gu feum airson mo sgeulachdan, dàin is deilbh-chluich fhìn a chruthachadh, le structar inntinneach agus iomchaidh, caractaran inntinneach agus/no suidheachaidhean a tha a' tighinn beò.

GAI 2-31a

- **Cruthachadh raon de theacsaichean goirid agus leudaichte gu cunbhalach, airson diofar adhbharan.**
- Feuchainn ri conaltradh agus / no buaidh a thoirt air an leughadair tro thaghadh fhacail agus / no cleachdadh cànan.

Ann an sgrìobhadh gus fiosrachadh a nochdadh, iomradh a thoirt air tachartasan, pròiseasan a mhìneachadh no beachd-smuaintean a chothlamadh ann an diofar dhòighean:

- **Cleachdadh stoidhle agus cruth iomchaidh airson fiosrachadh a nochdadh, a' cur an sàs prìomh fheartan den ghnè thaghte.**
- **Gabhail a-steach bheachdan, eòlas agus fiosrachadh buntainneach.**
- **Eagrachadh agus taisbeanadh fiosrachaidh ann an dòigh tuigseach.**
- **Cleachdadh guth agus briathrachas a tha freagarrach don adhbhar.**

Ann an sgrìobhadh airson ìmpidh, luachadh, cùisean a rannsachadh no beachd a thoirt seachad:

- **Taisbeanadh bheachdan agus fiosrachadh buntainneach, a' gabhail a-steach taic mion-fhiosrachaidh, airson puing a nochdadh.**
- **Eagrachadh fiosrachaidh ann an dòigh tuigseach.**
- **Cleachdadh fhacail no abairtean ceangalach mar a bhios iomchaidh.**
- **Gabhail a-steach ro-ràdh a tha a' dèanamh a' chuspair soilleir agus co-dhùnadh a tha a' cur crìoch air an sgrìobhadh.**
- **Feuchainn ri cànan a chleachdadh gus buaidh a thoirt no ìmpidh a chur air an leughadair, mar eisimpleir taghadh fhacail, puingeachadh, ath-aithris, ceistean deas-chainnteach agus / no cainnt fhaireachdainneil.**

Ann an sgrìobhadh airson iomradh a thoirt agus eòlasan a roinn:

- Toirt iomradh air eòlasan pearsanta, a' dèanamh co-theacsa agus tachartasan soilleir.
- Cleachdadh briathrachas soilleir gus iomradh a thoirt air smuaintean agus faireachdainnean.
- Dèanamh oidhirp air conaltradh le no buaidh a thoirt air an leughadair tro bhriathrachas agus/no cleachdadh cànan.

		<p>Ann an sgrìobhadh mac-meanmhainneach no cruthachail:</p> <ul style="list-style-type: none">• Cur an gnìomh prìomh fheartan den ghnè thaghte ann an dòigh iomchaidh.• Cruthachadh character(an) inntinneach tro mar eisimpleir am faireachdainnean agus gnìomhan, iomradh corporra, agus / no còmhraidh.• Cruthachadh suidheachadh/co-theacsa le beagan mion-fhiosrachaidh tuairisgeulach.• Dèanamh oidhirp air cànan ìomhaigheach a chleachdadh airson conaltradh leis an leughadair, mar eisimpleir, samhla, meatafor, sruth-fhacail agus àibheiseachadh.• Cruthachadh phlotaichean le structaran soilleir, mar eisimpleir fosgladh freagarrach, puing tionndaidh, àirde agus / no deireadh math.
--	--	---

Slatan-tomhais – Litearrachd agus Gàidhlig Treas Ìre

Tarsainn na h-ìre, tha luchd-ionnsachaidh a' cleachdadh Gàidhlig le misneachd, soilleireachd, fileantachd agus cruinneas gràmair a tha a' sìor fhàs ann an suidheachadh làn-bhogaidh agus bogaidh.

Èisteachd agus Labhairt	Luchd-eagrachaidh Curraicealaim	Eòlasan agus Builean airson ionnsachadh, teagasg agus measadh, a phlanadh	Slatan-tomhais airson taic a chur ri breithneachadh proifeiseanta luchd-cleachdaidh air coileanadh ìre
	<p>Tlachd agus roghainn – ann an àrainneachd brosnachaidh agus dùbhlain, a' fàs mothachail air a' bhuntanas a tha aig teacsaichean rim bheatha</p>	<p>Bidh mi tric a' taghadh agus ag èisteachd no a' coimhead theacsaichean airson tlachd agus ùidh, agus is urrainn dhomh innse cho math 's a tha iad a' freagairt air m' iarrtasan agus na bha mi a' sùileachadh bhuapa agus is urrainn dhomh adhbharan a thoirt seachad, le eisimpleirean, airson mo bheachd.</p> <p>Is urrainn dhomh gu cunbhalach cuspair, adhbhar, cruth agus goireasan a thaghadh airson mo theacsaichean fhìn a chruthachadh, agus tha mi a' toirt air adhart mo stoidhle fhìn.</p> <p>LIT 3-01a / LIT 4-01a</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Taghadh theacsaichean labhairte gu cunbhalach agus toirt iomradh, le mineachadh iomchaidh, air cho math agus a tha teacsa no stòr a' gabhail a-steach iadsan bho mheadhanan Gàidhlig, a' coileanadh fheumalachdan agus dhùilean.
	<p>Innealan airson èisteachd agus labhairt – airson mo chuideachadh nuair a bhios mi a' dèiligeadh ri daoine eile no a' dèanamh</p>	<p>Mar a tha mi ag èisteachd agus a' com-pàirteachadh ann an còmhraidhean, is urrainn dhomh briathrachas, abairtean agus gnàthas-cainnt Gàidhlig eòlach agus ùr a chleachdadh, airson mo chuideachadh a' conaltradh ann an dòigh cho-leanailteach a' cleachdadh briathrachais</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Cur gu cunbhalach ri deasbadan buidhne no ann an suidheachadh co-obrachail, gabhail os làimh diofar dhreuchdan gus smuaintean, eòlas no beachdan a thabhann le fianais thaiceil. • Toirt freagairt iomchaidh do bheachdan chàich, a' leasachadh no ag atharrachadh a smuaintean no chànan fhèin. • Togail air tabhartasan chàich, mar eisimpleir le bhith a' faighneachd no a' freagairt cheistean a' cleachdadh sgilean smaoinichaidh àrd-ìreil,

È i s t e a c h d a g u s L a b h a i r	taisbeanadh an taobh a-staigh agus a-muigh dem àite ionnsachaidh	leudaichte agus structaran cànan nas toinnte. <p style="text-align: right;">GAI 3-02a</p> <p>'S urrainn dhomh dèiligeadh ri daoine eile gu h-ìomchaidh, am brosnachadh gu bhith a' gabhail pàirt agus tha mi a' tuigsinn gu bheil làn chòir aca beachd eadar-dhealaichte a bhith aca.</p> <p>'S urrainn dhomh freagairt a rèir mo shuidheachaidh agus na chanas daoine eile a chleachdadh airson smaoinachadh a mheasadh, a shoilleireachadh no atharrachadh.</p> <p style="text-align: right;">LIT 3-02a</p> <p>An dèidh feartan cànan labhairt a rannsachadh agus a sgrùdadh, 's urrainn dhomh sin a chur gu feum, a' taghadh ìre-cànain a tha a' freagairt air mo chuspair agus mo luchd-amais.</p> <p style="text-align: right;">GAI 3-03a</p>	<p>soilleireadh no toirt geàrr-chunntas air puingeann, cur taic ri no dùbhlachadh bharailean no bheachdan. Cleachdadh guth a tha ìomchaidh don adhbhar agus don luchd-èisteachd sa mhòr-chuid.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Cur an gnìomh sgilean ìomchaidh conaltraidh briathrail agus neo-bhiathrail airson conaltradh a neartachadh, mar eisimpleir glacadh sùla, modh bodhaige, astar, guth, cuideam agus / no innealan deas-chainnteach.</i> • Cleachdadh raon de bhriathrachas agus modh-cànain eòlach is speisealta, agus gnàthas-cainnt a tha ìomchaidh don luchd-èisteachd agus tarsainn raointean curraicealaim. • Taisbeanadh cruinneas a tha a' sìor fhàs ann an cleachdadh gràmair agus structaran seantans toinnte.
	Lorg agus cleachdadh fiosrachaidh – nuair a thathar ag èisteachd ri, a' coimhead agus a' bruidhinn mu theacsaichean, le beachdan, structaran agus briathrachas speisealta nach eil	<p>Fhad 's a tha mi ag èisteachd no a' coimhead, 's urrainn dhomh:</p> <ul style="list-style-type: none"> • adhbhar agus prìomh chuspairean teacsa aithneachadh is innse le cinnt is brìgh nam prìomh aithrisean a thuigsinn • aithneachadh is bruidhinn air mar tha seòrsaichean teacsa coltach is aocoltach 	<ul style="list-style-type: none"> • Comharrachadh adhbhar agus toirt cunntas air adhbhar agus prìomh bheachdan theacsaichean labhairte le dearbhadh ìomchaidh. • Comharrachadh choltachdan is diofaran eadar teacsaichean, mar eisimpleir susbaint, stoidhle agus / no cànan. • Cleachdadh fhacail fhèin agus briathrachas freagarrach airson nòtaichean a dhèanamh agus eagrachadh, a' taghadh prìomh fhiosrachaidh. • Cleachdadh nòtaichean airson teacsaichean ùra a chruthachadh a tha freagarrach do luchd-èisteachd a tha a' taisbeanadh tuigse don adhbhar. • Ath-sgrùdadh teacsa gus cruinneas a leasachadh agus fàs nas

cho sìmplidh

- am fiosrachadh a chur gu diofar sheòrsa feum. **LIT 3-04a**

Fhad 's a tha mi ag èisteachd no a' coimhead, 's urrainn dhomh notaichean a sgrìobhadh agus an cur an òrdugh airson smaoineachadh a thoirt air adhart agus airson mo chuideachadh le fiosrachadh a ghlidheadh agus a chuimhneachadh, cùisean a rannsachadh agus teacsaichean ùra a chruthachadh, a' cleachdadh m' fhacail fhìn mar a tha iomchaidh.

LIT 3-05a / LIT 4-05a

'S urrainn dhomh beachdan agus fiosrachadh iomchaidh a thaghadh gu neo-eisimeileach airson diofar adhbharan, fiosrachadh no beachdan deatamach agus fiosrachadh-taic a chur ann an òrdugh rianail agus briathrachas iomchaidh a chleachdadh airson mi fhìn a chur an cèill gu h-èifeachdach rim luchd-amais.

LIT 3-06a / LIT 4-06a

cunntachail airson ionnsachadh is leasachadh fhèin.

Tuigsinn, dèanamh anailis agus luachadh
– a' rannsachadh agus/no a' meas theacsaichean, le beachdan, structaran

'S urrainn dhomh sealltainn gu bheil mi a' tuigsinn na tha mi ag èisteachd no a' coimhead le bhith a' toirt beachd, le eisimpleirean, air susbaint agus cruth theacsaichean goirid agus fada. **LIT 3-07a**

- *Toirt seachad bheachdan measaidheil a tha a' taisbeanadh tuigse don t-susbaint, cruth agus / no stoidhle theacsaichean labhairte.*
- *Comharrachadh altan-obrach impidheach, mar eisimpleir taghadh fhacail, cànan faireachdainneil, ath-aithris, ceistean deas-chainnteach agus / no cleachdadh staitistearachd.*

<p>agus briathrachas speisealta nach eil cho simplidh, airson diofar adhbharan</p>	<p>Airson mo chuideachadh a' tighinn gu beachd fiosraichte, tha mi ag ionnsachadh mu na dòighean a bhithear a' cleachdadh airson buaidh a thoirt air beachd dhaoine agus mar a mheasas mi luach nan goireasan agam, agus aithnichidh mi nuair a thathar a' cur ìmpidh orm.</p> <p style="text-align: right;">LIT 3-08a</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Beachdan air earbsachd agus buntainneas / feum stòran.</i>
<p>Cruthachadh theacsaichean - a' cur an gnìomh nan eileamaidean a bhios daoine eile a' cleachdadh airson diofar sheòrsaichean theacsaichean goirid agus fada a chruthachadh, anns a bheil beachdan, structaran agus briathrachas nach eil cho simplidh</p>	<p>Nuair a bhios mi ag èisteachd agus a' bruidhinn ri daoine eile airson diofar adhbharan, is urrainn dhomh:</p> <ul style="list-style-type: none"> • fiosrachadh, smuaintean no beachdan a thoirt seachad • pròiseasan, bun-bheachdan agus beachdan a mhìneachadh • cùisean a thèid a thogail aithneachadh, geàrr-chunntas a thoirt air na co-dhùnaidhean no brìgh na cùise a thuigsinn. <p style="text-align: right;">LIT 3-09a</p> <p>Tha mi a' faighinn misneachd nuair a tha mi a' dèiligeadh ri daoine eile an taobh a-staigh agus an taobh a-muigh m' àite ionnsachaidh. 'S urrainn dhomh rudan a chur an cèill ann an dòigh shoilleir, bheothail agus tha mi ag ionnsachadh goireasan freagarrach a thaghadh agus an cur ann an òrdugh gu neo-</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Conaltradh ann an dòigh shoilleir fhaireachdainneil ann am measgachadh de cho-theacsan.</i> • <i>Taisbeanadh bheachdan no cumail suas barail a tha a' gabhail a-steach mion-fhiosrachadh no fianais iomchaidh.</i> • <i>Eagrachadh smaoineachadh agus structaradh chòmhradhean gus beachdan a thaisbeanadh ann an dòigh cho-leanailteach.</i> • <i>Tòiseachadh agus crìochnachadh òraidean le oidhirp air conaltradh ris an luchd-èisteachd.</i> • <i>Cleachdadh phuist-soidhne tro na h-òraidean gus structar bunasach no argamaid a thaisbeanadh, mar eisimpleir seantansan cuspaireil agus / no abairtean ceangalach.</i> • <i>Cleachdadh guth iomchaidh agus briathrachas speisealta airson adhbhar agus luchd-èisteachd. Tha cleachdadh air gràmar a' sìor fhàs mionaideach.</i> • <i>Cur an gnìomh sgilean freagarrach conaltraidh briathrail agus neo-bhriathrail ann an taisbeanaidhean agus eadar-obrachaidhean fhèin le càch, gus conaltradh agus còmhradh le luchd-èisteachd a neartachadh, mar eisimpleir glacadh sùla, cànan bodhaig, astar, guth agus / no innealan deas-chainnteach.</i> • <i>Taghadh agus cleachdadh stòrasan iomchaidh, a' gabhail a-steach teicneòlas didseatach, gus conaltradh agus còmhradh le luchd-èisteachd a neartachadh.</i>

eisimeileach.

LIT 2-10a / LIT 3-10a

	Luchd-eagrachaidh Curraicealaim	Eòlasan agus Builean airson ionnsachadh, teagasg agus measadh, a phlanadh	Slatan-tomhais airson taic a chur ri breithneachadh proifeiseanta luchd-cleachdaidh air coileanadh ìre
L e u g h a d h	<p>Tlachd agus roghainn – ann an àrainneachd brosnachaidh agus dùbhlain, a’ fàs mothachail air a’ bhuntanas a tha aig teacsaichean rim bheatha</p>	<p>Bidh mi gu tric a’ taghadh agus a’ leughadh, ag èisteachd no a’ coimhead theacsaichean a tha a’ còrdadh rium agus a tha inntinneach dhomh, agus ’s urrainn dhomh innse cho math ’s a tha iad a’ freagairt air m’ fheuman agus na bha mi a’ sùileachadh bhupa, agus adhbharan a thoirt seachad, le eisimpleirean, airson mo fhreagairt phearsanta. Is urrainn dhomh goireasan ⁴ a lorg airson mo raon leughaidh a leudachadh.</p> <p style="text-align: right;">LIT 3-11a</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Taghadh theacsaichean gu cunbhalach airson tlachd agus ùidh, a’ gabhail a-steach meadhanan Gàidhlig no stòran buntainneach eile airson smaoinachadh fhiosrachadh. • Toirt freagairt phearsanta do theacsaichean le dearbhaidhean iomchaidh. • Mìneachadh na h-ìre gu bheil teacsa no stòr a’ coileanadh fheumalachdan agus dhùilean le dearbhadh iomchaidh.
	<p>Innealan airson leughadh - airson mo chuideachadh a’ cleachdadh theacsaichean sa bheil beachdan, structaran agus briathrachas air nach eil mi eòlach no nach eil cho simplidh, an taobh a-staigh agus an taobh a-muigh m’ àite ionnsachaidh</p>	<p>Tro bhith a’ toirt air adhart eòlas air taic co-theacsa, puingeachadh, gràmar agus coltas duilleige, is urrainn dhomh teacsaichean air nach eil mi eòlach a leughadh nas siùbhlaiche agus le tuigse is faireachdainn a tha a’ sìor fhàs.</p> <p style="text-align: center;">GAI 2-12a / GAI 3-12a / GAI 4-12a</p> <p>’S urrainn dhomh na ro-innleachdan agus na goireasan as fheumaile dhomh a thaghadh agus a chleachdadh mus leugh mi agus fhad ’s a tha mi a’ leughadh airson measadh na tha mi a’ tuigsinn.</p> <p style="text-align: right;">LIT 3-13a</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Leughadh theacsaichean neo-aithnichte le fileantachd agus faireachdainn, a’ cleachdadh astar agus guth iomchaidh, a’ taisbeanadh tuigse. • Cur an gnìomh eòlas iomlan air cànan, leithid tuairmsean co-theacsa, freumhan fhacail, gràmar, puingeachadh, structaran seantans agus teacsa, gus raon de theacsaichean neo-aithnichte a leughadh le tuigse. • Cur an gnìomh raon de ro-innleachdan leughaidh gus conaltradh le teacsaichean agus an ceasnachadh, mar eisimpleir grad-leughadh, sganadh, ro-innse, soilleireachadh, geàrr-iomradh agus mion-sgrùdadh. • Taghadh agus cleachdadh stòrasan is ro-innleachdan gus tuigse do bhriathrachas neo-aithnichte speisealta agus nas toinnte, a sgrùdadh agus a dhearbhadh.

⁴ Bu chòir do ghoireasan a bhith air am mìneachadh san dòigh as fharsainghe, mar eisimpleir goireasan traidiseanta leithid leabharlannan agus cuideachd an raon air fad de chothroman didseatach agus eadar-phearsanta airson ionnsachadh mu theacsaichean.

L e u g h a d h	Lorg agus cleachdadh fiosrachaidh – nuair a bhithear a’ leughadh agus a’ cleachdadh theacsaichean ficsean agus neo-fhicsean sa bheil beachdan, structaran agus briathrachas speisealta nach	<p>A’ cleachdadh nas aithne dhomh mu fheartan diofar sheòrsaichean teacsa, ’s urrainn dhomh fiosrachadh à diofar ghoireasan a lorg, a thaghadh, a chur an òrdugh, a ghiorrachadh, a chur còmhla ri fiosrachadh eile agus a chur gu feum.</p> <p style="text-align: right; color: red;">LIT 3-14a / LIT 4-14a</p> <p>’S urrainn dhomh notaichean a sgrìobhadh agus an cur an òrdugh airson mo smaoineachadh a thoirt air adhart, fiosrachadh a ghleidheadh agus a chuimhneachadh, ceistean a rannsachadh agus teacsaichean ùra a chruthachadh, a’ cleachdadh m’ fhacail fhìn mar a bhios iomchaidh.</p> <p style="text-align: right; color: red;">LIT 3-15a / LIT 4-15a</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Lorg agus taghadh fiosrachadh buntainneach bho mheasgachadh de stòran airson raon de dh’adhbharan.</i> • <i>Dèanamh geàrr-chunntas air fiosrachadh, a’ cleachdadh fhacail fhèin.</i> • <i>Dèanamh agus eagrachadh nòtaichean, taghadh prìomh fhiosrachaidh, ceangal bheachdan bho bharrachd air aon stòr, a’ cleachdadh fhacail fhèin.</i> • <i>Cleachdadh nòtaichean airson smaoineachadh a leasachadh, fiosrachadh a ghleidheadh agus ath-ghairm, agus cùisean a rannsachadh.</i> • <i>Cleachdadh nòtaichean airson teacsaichean ùra a chruthachadh, a tha a’ taisbeanadh tuigse don chuspair no don chùis agus a’ tarraing air fiosrachadh bho bharrachd air aon stòr.</i>
	Tuigsinn, dèanamh anailis agus luachadh – a’ rannsachadh agus/no a’ tuigsinn theacsaichean ficsean agus neo-fhicsean airson diofar adhbharan, anns a bheil smuaintean, structaran agus briathrachas speisealta nach eil cho sìmplidh	<p>Airson sealltainn na tha mi a’ tuigsinn ann an diofar roinnean ionnsachaidh, ’s urrainn dhomh:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>adhbhar, prìomh chuspairean no bhun-bheachdan aithneachadh, beachdachadh orra agus am fiosrachadh a tha a’ cur taic riutha a chur gu feum</i> • <i>brìgh nam prìomh aithrisean a thuigsinn</i> • <i>faicinn, agus bruidhinn air mar a tha diofar sheòrsaichean teacsa coltach agus aocoltach ri chèile.</i> <p style="text-align: right; color: red;">LIT 3-16a</p> <p>Airson mo thuigse a shealltainn, ’s urrainn dhomh beachd a thoirt, le eisimpleirean, air susbaint agus</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Comharrachadh adhbhar agus luchd-èisteachd de raon de theacsaichean le dearbhadh iomchaidh.</i> • <i>Toirt cunntas ceart air prìomh bheachdan theacsaichean.</i> • <i>Tighinn gu co-dhùnaidhean agus tuigse le dearbhadh iomchaidh.</i> • <i>Comharrachadh choltachdan is diofaran eadar teacsaichean, tro fhaighneachd is freagairt raon de cheistean, a’ toirt seachad bheachdan iomchaidh mu shusbaint, stoidhle agus / no cànan.</i> • <i>Comharrachadh fheartan cànan agus a’ toirt mìneachadh iomchaidh air a’ bhuaidh a th’ aca air an leughadair, mar eisimpleir taghadh fhacail, structar seantans, gnàthas-cainnt, puingeachadh, gràmar agus ìomhaigheachd.</i> • <i>Freagairt do raon de cheistean leughaidh dùinte gus tuigse do theacsaichean agus eòlas air cànan, a thaisbeanadh.</i> • <i>Comharrachadh agus toirt bheachdan iomchaidh air cànan impidheach leithid taghadh fhacail, cànan faireachdainneil, ath-aithris, ceistean deas-chainnteach, cleachdadh staitistearachd.</i> • <i>Toirt beachd air earbsachd agus buntainneas / feum stòran, le</i>

cruth theacsaichean goirid agus fada, agus dèiligeadh ri ceistean litireil, ceistean mu bhrìgh aithris agus ceistean measaidh agus ri seòrsaichean eile de dhlùth-leughadh.

GAI 3-17a

Airson mo chuideachadh a' tighinn gu beachd fiosraichte, tha mi a' rannsachadh nan dòighean a thathar a' cleachdadh airson buaidh a thoirt air mo bheachd. Aithnichidh mi nuair tha ìmpidh ga chur orm agus 's urrainn dhomh measadh dè cho earbsach 's a tha na goireasan agam agus dè an luach a tha annta.

LIT 3-18a

'S urrainn dhomh:

- bruidhinn air structar, caractaran agus/no suidheachadh agus am measadh, a' cleachdadh eisimpleirean gus taic a chur rim bheachd
- prìomh chuspair an teacsa aithneachadh agus am buntanas a tha aige rim eòlas fhìn agus eòlasan dhaoine eile
- pàirtean de stoidhle an sgrìobhaiche agus rudan eile a' buntainn ri genre aithneachadh agus beachd a thoirt orra, le eisimpleirean iomchaidh.

GAI 3-19a

dearbhadh iomchaidh.

- *Toirt bheachdan measaidheil mu structar, obair caractaran agus / no suidheachadh, le iomradh buntainneach air an teacsa.*
- *Taisbeanadh tuigse do chuspair an sgrìobhadair agus comasach air a cheangal ri eòlasan fhèin no eòlasan chàich.*
- *Comharrachadh agus toirt bheachdan measaidheil air taobhan de stoidhle an sgrìobhadair, cleachdadh air cànan agus feartan eile a tha iomchaidh don gnè, le fianais thaiceil.*

	Luchd-eagrachaidh Curraicealaim	Eòlasan agus Builean airson ionnsachadh, teagasg agus measadh, a phlanadh	Slatan-tomhais airson taic a chur ri breithneachadh proifeiseanta luchd-cleachdaidh air coileanadh ìre
S g r ì o b h a d h	Tlachd agus roghainn – ann an àrainneachd brosnachaidh agus dùbhlain, a' fàs mothachail air a' bhuntanas a tha aig teacsaichean rim bheatha	Is toigh leam a bhith a' cruthachadh mo theacsaichean agus tha mi a' toirt air adhart na stoidhle agam fhìn. 'S urrainn dhomh gu cunbhalach cuspair, adhbhar, cruth agus goireasan a thaghadh a fhreagras air feuman mo luchd-amais. LIT 3-20a / LIT 4-20a	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Sgrìobhadh airson raon de dh'adhbharan agus luchd-èisteachd, taghadh ghnèithean, cruth, structar agus stoidhle iomchaidh gus conaltradh a neartachadh agus feumalachdan an luchd-èisteachd a choileanadh.</i>
	Innealan airson sgrìobhadh – a' cleachdadh eòlas air cùisean teicnigeach airson mo sgrìobhadh a chuideachadh a thaobh conaltradh èifeachdach a dhèanamh an taobh a-staigh agus an taobh a-muigh dem àite ionnsachaidh	<p>'S urrainn dhomh raon de ro-innleachdan agus de ghoireasan a chleachdadh, agus a' chuid mhòr de na facail a dh'fheumas mi a litreachadh, nam measg briathrachas speisealta, a' dèanamh cinnteach gu bheil mo litreachadh gun mhearachd. LIT 3-21a</p> <p>A rèir an amais agam agus an t-seòrsa teacsa a tha ann, is urrainn dhomh diofar sheòrsaichean sheantansan a phuingeachadh agus a chur ri chèile ann an dòigh a tha reusanta, agus an cur ann an òrdugh a tha a' dèanamh am brìgh soilleir, a' nochdadh ceangal sìmplidh eadar paragrafan. LIT 3-22a / LIT 4-22a</p> <p>Tron phròiseas sgrìobhaidh gu lèir, s urrainn dhomh mo sgrìobhadh a mheasadh agus atharrachadh airson a bhith cinnteach gu bheil e freagarrach airson an adhbhair aige is gu bheil e a' dèanamh ciall air a' chiad leughadh. LIT 3-23a</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Cur an gnìomh raon de ro-innleachdan agus stòrasan airson mòr-chuid de fhacail a litreachadh gu ceart, a' gabhail a-steach briathrachais ain-eòlach agus speisealta.</i> • <i>Cleachdadh puingeachadh nas toinnte mar as iomchaidh, airson brìgh a mhìneachadh no ann an oidhirp air sgrìobhadh a neartachadh, mar eisimpleir cromagan turrach, clisg-phuingean, comharran ceist, còileanan, eadar-ràdhan, trì-phuingean, asgairan. Tha puingeachadh measgaichte agus ceart sa mhòr-chuid.</i> • <i>Sgrìobhadh mòr-chuid de sheantansan le gràmair ceart mar as iomchaidh don ìre ionnsachaidh.</i> • <i>Cleachdadh measgachadh de structaran seantans, le caochladh fhosglaidhean agus fhaid, mar eisimpleir, seantansan sìmplidh agus toinnte, liostaichean agus ath-aithris.</i> • <i>Cleachdadh pharagrafan gu h-èifeachdach airson susbaint a structaradh. Cleachdadh abairtean ceangalach agus seantansan cuspaireil mar a tha iomchaidh mar chomharran stiùiridh do structar bunasach, loidhne smaoineachaidh no argamaid.</i> • <i>Sgrìobhadh ann an dòigh fhileanta agus so-leughte.</i> • <i>Ceartachadh agus ath-sgrùdadh sgrìobhadh an dèidh ais-fhiosrachaidh, a' cleachdadh thargaidean airson leasachadh gus soilleireachd brìgh is mionaideachd theicnigeach a dhèanamh cinnteach, agus susbaint no cànan a leasachadh.</i> • <i>Taghadh agus cleachdadh fheartan dealbh-chruth is taisbeanaidh,</i>

S g r ì o b h a d h		<p>'S urrainn dhomh smaoineachadh air a' bhuidh a bhios aig cruth agus coltas an teacsa air an leughadair, a' taghadh agus a' cleachdadh diofar fheartan a rèir adhbhair an teacsa agus a rèir an luchd-amais.</p> <p style="text-align: right;">LIT 3-24a</p>	<p><i>a' gabhail a-steach ann an teacsaichean didseatach, iomchaidh don adhbhar agus luchd-èisteachd, mar eisimpleir le bhith cleachdadh cinn, puingean peileir, bogsaichean teacsa agus / no grafaigs bhuntainneach.</i></p>
	<p>Cleachdadh agus a' cur òrdugh air fiosrachadh – a' beachdachadh air teacsaichean airson cuideachadh le cruthachadh theacsaichean goirid, agus fada, airson diofar adhbharan</p>	<p>'S urrainn dhomh notaichean is diofar sheòrsaichean sgrìobhaidh eile a chleachdadh gus smuaintean a chur ri chèile agus a thoirt air adhart, fiosrachadh a ghleidheadh agus a chuimhneachadh, ceistean a rannsachadh, co-dhùnaidhean a dhèanamh, no teacsa ùr a chruthachadh.</p> <p>Tha mi a' tuigsinn cuin a tha e iomchaidh dhomh facail a thogail à goireasan agus cuin as còir puingean a chur nam fhacail fhin. 'S urrainn dhomh taing a thoirt don fheadhainn bhon d' fhuair mi fiosrachadh ann an dòigh iomchaidh.</p> <p style="text-align: right;">LIT 3-25a</p> <p>Le bhith a' beachdachadh air an t-seòrsa teacsa a tha mi a' cruthachadh, 's urrainn dhomh beachdan agus fiosrachadh iomchaidh a thaghadh, gu neo-eisimeileach, airson diofar adhbharan, agus fiosrachadh no smuaintean deatamach agus fiosrachadh eile a tha a' cur taic riutha a chur ann an òrdugh rianail. 'S urrainn dhomh facail iomchaidh a chleachdadh airson rudan a chur an cèill gu soilleir ris an luchd-amais agam.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Cleachdadh nòtaichean agus / no stòran eile airson beachdan is fiosrachadh a mhion-sgrùdadh, a luachadh agus a cho-thàthadh, smaoineachadh fhiosrachadh agus taic a chur ri cruthachadh theacsaichean ùra.</i> • <i>Taghadh bheachdan agus fiosrachadh buntainneach, a' gabhail a-steach taic mion-fhiosrachaidh no fianais iomchaidh.</i> • <i>Cleachdadh agus toirt aithne do stòran mar as iomchaidh.</i> • <i>Eagrachadh bheachdan no fiosrachadh ann an dòigh tuigseach airson slighe beachd a mhìneachadh.</i> • <i>Cleachdadh briathrachas iomchaidh agus measgaichte, a' gabhail a-steach cuid de bhriathrachas neo-aithnichte agus speisealta gus brìgh a shoilleireachadh agus / no feuchainn ri sgrìobhadh a neartachadh.</i>

		LIT 3-26a / LIT 4-26a	
S g r ì o b h a d h	<p>Cruthachadh theacsaichean - beachdachadh air teacsaichean gus cuideachadh le teacsaichean goirid agus leudaichte a chruthachadh do dhiofar adhbharan</p>	<p>'S urrainn dhomh aire leughadairean a ghlacadh agus buaidh a thoirt orra tro mar a tha mi a' cleachdadh cànan, stoidhle agus an tòn a tha a' dol leis an genre.</p> <p style="text-align: center;">GAI 3-27a / GAI 4-27a</p> <p>'S urrainn dhomh fiosrachadh a thoirt seachad, cunntas a thoirt air tachartasan, pròiseasan no bun-bheachdan a mhìneachadh agus smuaintean a chur còmhla ann an diofar dhòighean.</p> <p style="text-align: right;">LIT 3-28a</p> <p>'S urrainn dhomh ìmpidh a chur, argamaid a dhèanamh, cùisean a rannsachadh no beachd a chur an cèill, a' cleachdadh smaoinichadh soilleir, taic o fhiosrachadh mionaideach agus/no eisimpleirean.</p> <p style="text-align: right;">LIT 3-29a</p> <p>'S urrainn dhomh cunntas cinnteach a thoirt dhan leughadair air rud a thachair dhomh gu pearsanta, ag innse m' fhaireachdainn agus mo dhòigh air dèiligeadh ri suidheachadh a bha ag atharrachadh, le mo bheachd a' coimhead air ais air.</p> <p style="text-align: right;">GAI 3-30a</p> <p>An dèidh nan eileamaidean a bhios sgrìobhaichean a' cleachdadh a</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Cruthachadh theacsaichean goirid agus leudaichte gu cunbhalach airson raon de dh'adhbharan agus luchd-èisteachd. • <i>Conaltradh leis agus / no toirt buaidh air an leughadair tro chleachdadh air cànan, stoidhle agus guth mar as iomchaidh don ghnè, mar eisimpleir taghadh fhacail, cànan ìmpidheach, mionaideachd gràmair agus gnàthas-cainnt, ìomhaigheachd, innealan deas-chainnteach.</i> • <i>Cleachdadh gràmair gu ceart agus ceartachadh mhearachdan tro dhearbheughadh.</i> <p>Ann an sgrìobhadh airson fiosrachadh iomchair, iomradh a dhèanamh air tachartasan, pròiseasan no bun-bheachdan a mhìneachadh agus beachd-smuaintean a chothlamadh:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Cleachdadh stoidhle agus cruth a tha iomchaidh don adhbhar agus don luchd-èisteachd, a' cur an gnìomh fheartan den ghnè a tha air a thaghadh.</i> • <i>Gabhail a-steach beachd-smuaintean / eòlas / fiosrachadh buntainneach le mion-fhiosrachadh no fianais thaiceil iomchaidh.</i> • <i>Eagrachadh agus structaradh bheachd-smuaintean no fiosrachadh ann an dòigh tuigseach, a' cleachdadh facail no abairtean ceangalach.</i> • <i>Cleachdadh measgachadh de dh'fhacail no de dh'abairtean ceangalach.</i> • <i>Cleachdadh seantanasan cuspaireil gus fòcas pharagrafan a chur an aithne gus structar bunasach a chomharrachadh.</i> • <i>Cleachdadh guth freagarrach agus briathrachas, gràmar is gnàthas-cainnt speisealta airson adhbhar agus luchd-èisteachd.</i> <p>Ann an sgrìobhadh airson ìmpidh, argamaid, luachadh, cùisean a rannsachadh no beachd a chur air adhart:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Taisbeanadh bheachd-smuaintean no ag iomchair beachd le mion-fhiosrachadh iomchaidh agus fianais thaiceil. • Eagrachadh agus structaradh bheachd-smuaintean no fiosrachadh ann an dòigh tuigseach.

rannsachadh, 's urrainn dhomh teacsaichean a chruthachadh ann an diofar genres:

- a' fighe a-steach gu snasail gnàthasan an genre a thagh mi agus/no
- a' cleachdadh structaran cinnteach agus iomchaidh agus/no
- a' cruthachadh characteran inntinneach is creidsinneach agus/no
- a' cruthachadh shuidheachaidhean creidsinneach a thig beò.

GAI 3-31a

- **Cleachdadh phuist-soidhne gus structar agus / no argamaid a dhèanamh soilleir, mar eisimpleir seantansan cuspaireil, abairtean ceangalach.**
- **Gabhail a-steach cur-an-aithne èifeachdach a tha a' dèanamh adhbhar an teacsa soilleir agus a' dèanamh oidhirp air choreigin air conaltradh leis an luchd-èisteachd.**
- **Criochnachadh le deireadh a tha a' co-dhùnadh na dòigh smaoinichaidh.**
- **Cleachdadh cànan / altan-obrach gus buaidh a thoirt no ìmpidh a chur air an leughadair, mar eisimpleir taghadh fhacail, ath-aithris, ceistean deas-chainnteach, atharrais, cànan faireachdainneil.**

Ann an sgrìobhadh airson eòlasan pearsanta iomchair:

- Stèidheachadh co-theacs agus suidheachadh soilleir airson tachartasan.
- Toirt iomradh air tachartasan gu dùrachdach, a' dèanamh faireachdainnean agus iom-obrachaidhean soilleir.
- Dèanamh oidhirp air meòrachadh air eòlasan agus / no faireachdainnean.
- Conaltradh le no toirt buaidh air an leughadair tro chleachdadh air cànan, stoidhle agus/no guth.

Ann an sgrìobhadh gu mac-meanmhainneach no gu cruthachail :

- Cur an sàs prìomh fheartan a' ghnèithe thaghte gu h-èifeachdach.
- Cruthachadh characteran inntinneach agus dearbhach.
- Cruthachadh faireachdainn soilleir de shuidheachadh le mion-fhiosrachadh tuairisgeulach.
- Dèanamh oidhirp air conaltradh leis an leughadair agus èifeachdan a choileanadh tro, mar eisimpleir, structar aithriseach, fonn/sunnd agus cànan.
- Dèanamh oidhirp air gràmar a chleachdadh gu ceart agus a' leasachadh theacsaichean tro dhearbhadh-leughadh.

Slatan-tomhais – Litearrachd agus Gàidhlig Ceathramh Ìre

Tarsainn na h-ìre, tha luchd-ionnsachaidh a' cleachdadh na Gàidhlig le misneachd, soilleireachd agus fileantachd, agus grèim math aca air gràmar ann an suidheachadh làn-bhogaidh agus bogaidh.

Èisteachd agus Labhairt	Luchd-eagrachaidh Curraicealaim	Eòlasan agus Builean airson ionnsachadh, teagasg agus measadh, a phlanadh	Slatan-tomhais airson taic a chur ri breithneachadh proifeiseanta luchd-cleachdaidh air coileanadh ìre
	<p>Tlachd agus roghainn – ann an àrainneachd brosnachaidh agus dùbhlain, a' fàs mothachail air a' bhuntanas a tha aig teacsaichean rim bheatha</p>	<p>Bidh mi tric a' taghadh agus ag èisteachd no a' coimhead theacsaichean airson tlachd agus ùidh, agus is urrainn dhomh innse cho math 's a tha iad a' freagairt air m' iarrtasan agus na bha mi a' sùileachadh bhuapa agus is urrainn dhomh adhbharan a thoirt seachad, le eisimpleirean, airson mo bheachd.</p> <p>Is urrainn dhomh gu cunbhalach cuspair, adhbhar, cruth agus goireasan a thaghadh airson mo theacsaichean fhìn a chruthachadh, agus tha mi a' toirt air adhart mo stoidhle fhìn.</p> <p>LIT 3-01a / LIT 4-01a</p>	<ul style="list-style-type: none"> <i>Toirt freagairt phearsanta do theacsaichean labhairte gus a mhineachadh cho math agus a tha teacsa labhairte no stòr a' coileanadh fheumalachdan is dhùilean, a' dearbhadh agus a' toirt fianais do bheachd le iomradh iomchaidh air an teacsa.</i>
	<p>Innealan airson èisteachd agus labhairt – airson mo chuideachadh nuair a bhios mi a' dèiligeadh ri daoine eile no a' dèanamh taisbeanadh an taobh a-staigh agus a-muigh dem àite</p>	<p>Mar a tha mi ag èisteachd agus a' com-pàirteachadh ann an còmhraidhean, is urrainn dhomh briathrachas, abairtean agus gnàthas-cainnt Gàidhlig eòlach agus ùr a chleachdadh, airson mo chuideachadh a' conaltradh ann an dòigh cho-leanailteach a' cleachdadh briathrachais leudaichte agus structaran cànanain nas toinnte.</p> <p>GAI 4-02a</p> <p>Is urrainn dhomh dèiligeadh ri daoine eile gu h-iomchaidh, a' dèanamh</p>	<ul style="list-style-type: none"> <i>Com-pàirteachadh gu h-iomlan ann an deasbadan buidhne no ann an obair cho-obrachail, a' cur air adhart bheachd-smuaintean, eòlas no beachdan buntainneach le fianais thaiceil chinnteach.</i> <i>Freagairt gu deimhinneach agus ann an dòigh iomchaidh do bheachdan chàich, a' gabhail a-steach dùbhlanaich, ag atharrachadh smaoinneachaidh mar a bhios freagarrach.</i> <i>Togail air tabhartasan chàich le bhith a' soilleireachadh no a' dèanamh geàrr-chunntas air puingeann, rannsachadh no leudachadh air tabhartasan agus / no dùbhlanaich smuaintean no bheachdan.</i> <i>Cumail suas guth a tha iomchaidh don luchd-èisteachd. Cleachdadh fheartan den Ghàidhlig le misneachd agus gu fileanta, leithid seantansan toinnte, structaran gramataigeach, gnàthas-cainnt agus</i>

<p>ionnsachaidh</p>	<p>cinnteach gu bheil cothrom aig a h-uile duine a bhith a' gabhail pàirt, agus am brosnachadh gus àite a thoirt do bheachdan dhaoine eile agus do fhreagairtean eadar-dhealaichte.</p> <p>Is urrainn dhomh freagairt a rèir mo shuidheachaidh, a' sgrùdadh is a' togail air rudan a thuir daoine eile airson smaoinachadh a mheasadh, a shoilleireachadh no atharrachadh.</p> <p style="text-align: right;">LIT 4-02a</p> <p>An dèidh nàdar cànan labhairt a rannsachadh agus a sgrùdadh, 's urrainn dhomh sin a chur gu feum gu neo-eisimeileach, a' taghadh, agus a' cumail ri, ìre-cànain a tha a' freagairt air mo chuspair agus mo luchd-amais.</p> <p style="text-align: right;">GAI 4-03a</p>	<p><i>briathrachas speisealta ann an roinn eòlais, bsmuaintean no beachdan, mar a tha iomchaidh don luchd-èisteachd.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Cur an gnìomh raon de sgilean conaltraidh briathrail agus neo-bhriathrail ann an taisbeanaidhean agus eadar-obrachaidhean labhairte le càch, gus conaltradh agus còmhradh le luchd-èisteachd a neartachadh, mar eisimpleir glacadh sùla, cànan bodhaig, astar, guth, cuideam agus innealan deas-chainnteach.</i> • <i>Comharrachadh raon de fheartan ann an cànan labhairte agus a' mìneachadh na buaidh a th' aca air an neach-èisteachd, mar eisimpleir cànan bodhaig, gluasadan, astar, guth agus / no innealan deas-chainnteach.</i>
<p>Lorg agus cleachdadh fiosrachaidh – nuair a thathar ag èisteachd ri, a' coimhead agus a' bruidhinn mu theacsaichean, le beachdan, structaran agus briathrachas speisealta nach eil cho sìmplidh</p>	<p>Fhad 's a tha mi ag èisteachd no a' coimhead, 's urrainn dhomh:</p> <ul style="list-style-type: none"> • adhbhar agus prìomh chuspairean teacsa innse gu soilleir is brìgh phrìomh aithrisean a thuigsinn • coimeas a dhèanamh eadar caochladh sheòrsaichean teacsa • fiosrachadh fhaighinn à diofar àitichean, a chur còmhla agus a chur gu diofar sheòrsa feum. <p style="text-align: right;">LIT 4-04a</p> <p>Fhad 's a tha mi ag èisteachd no a' coimhead, 's urrainn dhomh notaichean a sgrìobhadh agus an cur an òrdugh airson smaoinachadh a thoirt air adhart agus airson mo</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Comharrachadh gu neo-eisimeileach adhbhar, luchd-èisteachd agus prìomh dhraghan ann an raon de theacsaichean labhairte a tha gu freagarrach dùbhlanaich. Dearbhadh bheachdan le iomradh iomchaidh air an teacsa.</i> • <i>Comharrachadh choltachdan agus diofaran eadar teacsaichean, a' toirt beachd air taobhan co-cheangailte ri susbaint, stoidhle agus / no cànan.</i> • <i>Dèanamh agus eagrachadh nòtaichean a' cleachdadh fhacail fhèin, co-thàthadh prìomh fhiosrachaidh bho raon de dhiofar stòran.</i> • <i>Cleachdadh nòtaichean airson teacsaichean ùra a chruthachadh a tha a' taisbeanadh tuigse don chùis / chuspair agus a' tarraing air fiosrachadh bho bharrachd air aon stòr. Tha an cànan ceart le grèim làidir air gràmar follaiseach ann am freagairtean.</i>

	<p>chuideachadh le fiosrachadh a ghleidheadh agus a chuimhneachadh, cùisean a rannsachadh agus teacsaichean ùra a chruthachadh, a' cleachdadh m' fhacail fhìn mar a tha iomchaidh.</p> <p style="text-align: right;">LIT 3-05a / LIT 4-05a</p> <p>'S urrainn dhomh beachdan agus fiosrachadh iomchaidh a thaghadh gu neo-eisimeileach airson diofar adhbharan, fiosrachadh no beachdan deatamach agus fiosrachadh-taic a chur ann an òrdugh rianail agus briathrachas iomchaidh a chleachdadh airson mi fhìn a chur an cèill gu h-èifeachdach don luchd-amais.</p> <p style="text-align: right;">LIT 3-06a / LIT 4-06a</p>	
<p>Tuigsinn, dèanamh anailis agus luachadh – a' rannsachadh agus/no a' meas theacsaichean, le beachdan, structaran agus briathrachas speisealta nach eil cho sìmplidh, airson diofar adhbharan</p>	<p>'S urrainn dhomh sealltainn gu bheil mi a' tuigsinn na tha mi ag èisteachd no a' coimhead le bhith a' toirt bheachdan mionaideach, breithneachail, le eisimpleirean, air susbaint agus cruth theacsaichean goirid agus fada.</p> <p style="text-align: right;">LIT 4-07a</p> <p>Airson mo chuideachadh a' tighinn gu beachd fiosraichte, aithnichidh mi cuid de na dòighean a tha air an cleachdadh airson buaidh a thoirt air daoine no ìmpidh a chur orra agus 's urrainn dhomh luach nan goireasan agam a mheasadh.</p> <p style="text-align: right;">LIT 4-08a</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Toirt seachad bheachdan measaidheil mionaideach mu thaobhan den t-susbaint, cruth agus stoidhle theacsaichean labhairte.</i> • <i>Comharrachadh cànan ìmpidheach a' gabhail a-steach taghadh fhacail, cànan faireachdainneil, ath-aithris, ceistean deas-chainnteach, cleachdadh staitistearachd, agus/no àibheiseachadh.</i> • <i>Toirt beachd iomchaidh le taic fianais, air buntanas, earbsachd agus creidmheachd stòran, a' dearbhadh bheachdan, a' cleachdadh cànan ceart.</i>
<p>Cruthachadh theacsaichean - a' cur an gnìomh nan eileamaidean a bhios</p>	<p>Nuair a bhios mi ag èisteachd agus a' bruidhinn ri daoine eile airson diofar adhbharan, is urrainn dhomh:</p> <ul style="list-style-type: none"> • fiosrachadh mionaideach, 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Nochdadh misneachd agus conaltradh ann an dòigh faireachdainneil le measgachadh de luchd-èisteachd.</i> • <i>Taisbeanadh bheachdan agus fiosrachaidh no a' cumail suas beachd</i>

<p>daoine eile a' cleachdadh airson diofar sheòrsaichean theacsaichean goirid agus fada a chruthachadh, anns a bheil beachdan, structaran agus briathrachas nach eil cho sìmplidh</p>	<p>smuaintean no beachdan a thoirt seachad</p> <ul style="list-style-type: none"> • pròiseasan, bun-bheachdan agus smuaintean a mhìneachadh, le taic o fhiosrachadh-taic iomchaidh • geàrr-chunntas a dhèanamh air beachdan, ceistean no co-dhùnidhean. <p style="text-align: right;">LIT 4-09a</p> <p>'S urrainn dhomh rudan a chur an cèill ann an dòigh shoilleir, bheothail, nam àite ionnsachaidh agus a-muigh, agus goireasan iomchaidh a thaghadh is an cur an òrdugh gu neo-eisimeileach, mar a tha feum.</p> <p style="text-align: right;">LIT 4-10a</p>	<p><i>le fianais bhuntainneach thaiceil, a' cleachdadh fheartan leithid teicneòlas didseatach airson ùidh a thogail.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Structaradh còmhradh ann an dòigh shoilleir agus cho-leanailteach gus conaltradh a neartachadh agus / no airson buaidh.</i> • <i>Tòiseachadh agus crìochnachadh òraid ann an dòigh a tha togail ùidh agus a' conaltradh leis an luchd-èisteachd.</i> • <i>Cleachdadh phuist-soidhne gu h-èifeachdach tron òraid gus taic a chur ri loidhne smaoineachaidh no argamaid a tha structaraichte, mar eisimpleir seantansan cuspaireil, abairtean ceangalach, no aithrisean crìochnachaidh.</i> • <i>Atharrachadh guth, briathrachas agus cànan airson conaltradh gu h-èifeachdach leis an luchd-èisteachd.</i> • <i>Cur an gnìomh raon de sgilean conaltraidh briathrail agus neo-bhriathrail ann an taisbeanaidhean agus eadar-obrachaidhean labhairte le càch, a' gabhail a-steach tro chleachdadh air teicneòlas didseatach, gus conaltradh agus còmhradh le luchd-èisteachd a neartachadh, mar eisimpleir glacadh sùla, cànan bodhaig, astar, guth, cuideam agus innealan deas-chainnteach.</i> • <i>Taghadh agus cleachdadh stòrasan a tha làn aithnichte airson conaltradh agus còmhradh le càch a neartachadh, a' cleachdadh cànan a tha ceart.</i>
---	---	--

L e u g h a d h	Luchd-eagrachaidh Curraicealaim	Eòlasan agus Builean airson ionnsachadh, teagasg agus measadh, a phlanadh	Slatan-tomhais airson taic a chur ri breithneachadh proifeiseanta luchd-cleachdaidh air coileanadh ìre
	Tlachd agus roghainn – ann an àrainneachd brosnachaidh agus dùbhlain, a’ fàs mothachail air a’ bhuntanas a tha aig teacsaichean rim bheatha	<p>Bidh mi tric a’ taghadh agus a’ leughadh, ag èisteachd ri no a’ coimhead theacsaichean a tha a’ còrdadh rium agus a tha inntinneach dhomh, agus ’s urrainn dhomh innse cho math ’s a tha iad a’ freagairt air m’ fheuman agus air na bha mi a’ sùileachadh bhuapa, agus adhbharan a thoirt seachad, le eisimpleirean, airson mo fhreagairt phearsanta.</p> <p>’S urrainn dhomh goireasan a lorg gu neo-eisimeileach gus mo raon leughaidh a leudachadh.</p> <p style="text-align: right; color: red;">LIT 4-11a</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Taghadh theacsaichean airson tlachd agus ùidh gu cunbhalach agus gu neo-eisimeileach, a’ gabhail a-steach meadhanan Gàidhlig no stòran buntainneach airson smaoineachadh fhiosrachadh.</i> • <i>Toirt freagairt phearsanta do theacsaichean no mineachadh cho math agus a tha teacsa no stòr a’ coileanadh fheumalachdan agus dhùilean, a’ dearbhadh agus a’ toirt fianais do bheachd le iomradh buntainneach air an teacsa.</i>
	Innealan airson leughadh - airson mo chuideachadh a’ cleachdadh theacsaichean sa bheil beachdan, structaran agus briathrachas air nach eil mi eòlach no nach eil cho sìmplidh, an taobh a-staigh agus an taobh a-muigh m’ àite ionnsachaidh	<p>Tro bhith a’ toirt air adhart eòlas air taic co-theacsa, puingeachadh, gràmar agus coltas duilleige, is urrainn dhomh teacsaichean air nach eil mi eòlach a leughadh nas siùbhlaiche agus le tuigse is faireachdainn a tha a’ sìor fhàs.</p> <p>GAI 2-12a / GAI 3-12a / GAI 4-12a</p> <p>Mus leugh mi agus fhad ’s a tha mi a’ leughadh, ’s urrainn dhomh ro-innleachdan agus goireasan a chleachdadh gu neo-eisimeileach airson mo chuideachadh a’ leughadh measgachadh farsaing de theacsaichean agus/no airson am fiosrachadh a tha a dhìth orm a lorg.</p> <p style="text-align: right; color: red;">LIT 4-13a</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Leughadh le fileantachd, tuigse agus faireachdainn tarsainn raon de theacsaichean farsaing air feadh gach raon den churraicealam.</i> • <i>Cur an gnìomh eòlas air cànan leithid freumhan fhacail, gràmar, puingeachadh, guth, structaran seantans agus teacsa, airson teacsaichean a tha gu buntainneach dùbhlanaich a leughadh le tuigse.</i> • <i>Cur an gnìomh raon de ro-innleachdan airson conaltradh le teacsaichean agus an ceasnachadh, mar eisimpleir grad-leughadh, sganadh, ro-innse, soilleireachadh, geàrr-iomradh, mion-sgrùdadh agus nòtachadh.</i> • <i>Taisbeanadh tuigse mhath don bhriathrachas agus don chànan a tha air a chleachdadh, a’ gabhail a-steach cuid de bhriathrachas speisealta agus nas toinnte.</i>

L e u g h a d h	Lorg agus cleachdadh fiosrachaidh – nuair a bhithear a’ leughadh agus a’ cleachdadh theacsaichean ficsean agus neo-fhicsean sa bheil beachdan, structaran agus briathrachas speisealta nach	<p>A’ cleachdadh nas aithne dhomh mu fheartan diofar sheòrsaichean teacsa, ’s urrainn dhomh fiosrachadh à diofar ghoireasan a lorg, a thaghadh, a chur an òrdugh, a ghiorrachadh, a chur còmhla ri fiosrachadh eile agus a chur gu feum.</p> <p style="text-align: right; color: red;">LIT 3-14a / LIT 4-14a</p> <p>’S urrainn dhomh notaichean a sgrìobhadh agus an cur an òrdugh airson mo smaoineachadh a thoirt air adhart, fiosrachadh a ghleidheadh agus a chuimhneachadh, ceistean a rannsachadh agus teacsaichean ùra a chruthachadh, a’ cleachdadh m’ fhacail fhìn mar a bhios iomchaidh.</p> <p style="text-align: right; color: red;">LIT 3-15a / LIT 4-15a</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Lorg agus taghadh fiosrachaidh deatamach bho mheasgachadh de stòran airson raon de dh’adhbharan.</i> • <i>Dèanamh gearr-iomradh air prìomh fiosrachadh bho bharrachd air aon stòr, a’ cleachdadh fhacail fhèin.</i> • <i>Dèanamh agus eagrachadh nòtaichean, co-thàthadh prìomh fiosrachadh bho dhiofar stòran, a’ cleachdadh fhacail fhèin.</i> • <i>Cleachdadh nòtaichean agus eòlas air cànan le mionaideachd, gus teacsaichean ùra a chruthachadh a tha a’ taisbeanadh tuigse don chuspair no don chùis, a’ co-thàthadh fiosrachaidh bho dhiofar stòran.</i>
	Tuigsinn, dèanamh anailis agus luachadh – a’ rannsachadh agus/no a’ tuigsinn theacsaichean ficsean agus neo-fhicsean airson diofar adhbharan, anns a bheil smuaintean, structaran agus briathrachas speisealta nach eil cho sìmplidh	<p>Airson sealltainn mo thuigse thar diofar roinnean ionnsachaidh, ’s urrainn dhomh:</p> <ul style="list-style-type: none"> • adhbhar, prìomh phuingean, bun-bheachdan no argamaidean innse gu soilleir agus am fiosrachadh mionaideach a tha a’ cur taic riutha chur gu feum • brìgh nam prìomh aithrisean a thuigsinn, agus an innse nam fhacail fhìn • sealltainn mar a tha diofar sheòrsaichean teacsa coltach is aocoltach ri chèile. <p style="text-align: right; color: red;">LIT 4-16a</p> <p>Airson mo thuigse a shealltainn, ’s urrainn dhomh measadh mionaideach a thoirt seachad, le</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Ag aithris an adhbhair gu soilleir, luchd-èisteachd is prìomh dhraghan, bun-bheachdan no argamaidean ann an raon de theacsaichean le dearbhadh iomchaidh.</i> • <i>Dèanamh iomraidhean cinnteach le dearbhadh iomchaidh.</i> • <i>Toirt bheachdan iomchaidh air coltachdan is diofaran eadar an t-susbaint, stoidhle agus taghadh cànan ann an raon de theacsaichean, a’ cleachdadh taic mion-fhiosrachaidh.</i> • <i>Dèanamh luachadh air buaidh fheartan cànan, mar eisimpleir taghadh fhacail, structar seantans, puingeachadh, gràmar agus ìomhaigheachd.</i> • <i>Freagairt gu mionaideach do raon de cheistean leughaidh dùinte gus tuigse do theacsaichean a thaisbeanadh agus eòlas is tuigse do chànan.</i> • <i>Comharrachadh agus luachadh cleachdaidh air claon-bhàidh agus ìmpidheachd, toirt beachd air cuid de na h-altan-obrach a tha air an cleachdadh leithid taghadh fhacail, cànan faireachdainneil, ath-aithris, ceistean deas-chainnteach, cleachdadh staitistearachd agus/no àibheiseachadh.</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Toirt bheachdan measaidheil air buntainneas, earbsachd agus creideas</i>

eisimpleirean, air susbaint agus cruth theacsaichean goirid agus fada, agus 's urrainn dhomh dèiligeadh ri diofar sheòrsaichean cheistean agus obair dlùth-leughaidh eile.

GAI 4-17a

Airson mo chuideachadh a' tighinn gu beachd fiosraichte, aithnichidh mi ìmpidh agus claon-bhàidh agus na dòighean a thathar a' cleachdadh airson buaidh a thoirt air mo bheachd agus 's urrainn dhomh measadh dè cho earbsach 's a tha na goireasan agam agus dè an luach a tha annta.

LIT 4-18a

'S urrainn dhomh:

- bruidhinn air, agus measadh, cho math 's a tha structar, caractaran agus/no suidheachadh, le taic eisimpleirean
- aithneachadh mar a tha prìomh phuingeann an sgrìobhaiche air an sealltainn, is mar a tha iad a' ceangal rim eòlas fhìn is eòlas dhaoine eile
- aithneachadh, agus measadh a dhèanamh air, buaidh stoidhle is rudan a' buntainn ri genre, a' cleachdadh eisimpleirean is briathrachas iomchaidh.

GAI 4-19a

stòran, le dearbhadh iomchaidh.

- *Toirt bheachdan measaidheil air structar, caractarachadh agus / no suidheachadh, a' toirt fianais do bheachdan tro iomradh iomchaidh air teacsa.*
- *Taisbeanadh tuigse do mar a tha cuspair an sgrìobhadair ga leasachadh ag aithneachadh mar a tha e co-cheangailte ri eòlasan fhèin agus eòlasan chàich / adhbhar an sgrìobhadair / prìomh dhraghan an teacsa.*
- *Comharrachadh agus toirt bheachdan measaidheil air taobhan de stoidhle an sgrìobhadair, cleachdadh air cànan agus feartan eile a tha freagarrach don ghnè, le fianais theacsail bhuntainneach agus briathrachas iomchaidh.*

	Luchd-eagrachaidh Curraicealaim	Eòlasan agus Builean airson ionnsachadh, teagasg agus measadh, a phlanadh	Slatan-tomhais airson taic a chur ri breithneachadh proifeiseanta luchd-cleachdaidh air coileanadh ìre
S g r i o b h a d h	<p>Tlachd agus roghainn – ann an àrainneachd brosnachaidh agus dùbhlain, a' fàs mothachail air a' bhuntanas a tha aig teacsaichean rim bheatha</p>	<p>Is toigh leam a bhith a' cruthachadh mo theacsaichean agus tha mi a' toirt air adhart na stoidhle agam fhìn. 'S urrainn dhomh gu cunbhalach cuspair, adhbhar, cruth agus goireasan a thaghadh a fhreagras air feuman mo luchd-amais.</p> <p style="text-align: right;">LIT 3-20a / LIT 4-20a</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Sgrìobhadh airson raon de dh'adhbharan agus luchd-èisteachd a' cleachdadh gràmair san dòigh cheart.</i> • <i>Dèanamh thaghaidhean air an deagh bheachdachadh mu ghnè, cruth, structar agus stoidhle gus conaltradh a neartachadh agus feumalachdan an luchd-èisteachd a choileanadh.</i> • <i>Ath-sgrùdadh agus ceartachadh obrach tron phròiseas sgrìobhaidh gus a bhith cinnteach à soilleireachd brìgh agus adhbhair.</i>
	<p>Innealan airson sgrìobhadh – a' cleachdadh eòlas air cùisean teicnigeach airson mo sgrìobhadh a chuideachadh a thaobh conaltradh èifeachdach a dhèanamh an taobh a-staigh agus an taobh a-muigh dem àite ionnsachaidh</p>	<p>'S urrainn dhomh raon de ro-innleachdan agus de ghoireasan a chleachdadh gu neo-eisimeileach, a' dèanamh cinnteach gu bheil mo litreachadh gun mhearachd, a' gabhail a-steach briathrachas speisealta.</p> <p style="text-align: right;">LIT 4-21a</p> <p>A rèir an amais agam agus an t-seòrsa teacsa a tha ann, is urrainn dhomh diofar sheòrsaichean sheantansan a phuingeachadh agus a chur ri chèile ann an dòigh a tha reusanta, agus an cur ann an òrdugh a tha a' dèanamh am brìgh soilleir, a' nochdadh ceangal sìmplidh eadar paragrafan.</p> <p style="text-align: right;">LIT 3-22a / LIT 4-22a</p> <p>Tron phròiseas sgrìobhaidh gu lèir, 's urrainn dhomh mo sgrìobhadh a mheasadh agus atharrachadh leam fhìn airson a bhith cinnteach gu bheil e freagarrach airson an adhbhair aige agus gu bheil e a' dèanamh ciall gu soilleir air a' chiad leughadh.</p> <p style="text-align: right;">LIT 4-23a</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Cur an gnìomh raon de ro-innleachdan agus stòrasan gus a bhith cinnteach à mionaideachd litreachaidh, a' gabhail a-steach briathrachas neo-aithnichte no speisealta.</i> • <i>Cleachdadh measgachadh de phuingeachadh, a' gabhail a-steach cuid de phuingeachadh nas toinnte airson brìgh iomchair agus sgrìobhadh a neartachadh, mar eisimpleir cromagan turrach, còileanan, leth-chòileanan, eadar-ràdhan, strìochagan, trì-puingeagan agus asgairean. Tha puingeachadh measgaichte agus ceart.</i> • <i>Sgrìobhadh sheantansan le gràmair ceart.</i> • <i>Cleachdadh measgachadh de structaran seantans gus brìgh a shoilleireachadh agus sgrìobhadh a neartachadh, mar eisimpleir seantansan sìmplidh agus toinnte, liostaichean, ath-aithris no structaran co-shìnte, ceistean deas-chainnteach agus/no seantansan sìmplidh.</i> • <i>Structaradh sgrìobhaidh gu h-èifeachdach, dèanamh feum math de dh'abairtean ceangalach agus seantansan cuspaireil gus structar soilleir, loidhne smaoinachaidh no argamaid a chomharrachadh.</i> • <i>Sgrìobhadh ann an dòigh fhileanta agus furasta a leughadh, a' cleachdadh eòlas mu ghràmar.</i> • <i>Ceartachadh agus ath-sgrùdadh obair gu neo-eisimeileach tron phròiseas sgrìobhaidh, gus mionaideachd theicnigeach agus soilleireachd brìgh a dhèanamh cinnteach, agus susbaint is gràmar, stoidhle agus structar a leasachadh.</i> • <i>Taghadh fheartan dealbh-chruth agus taisbeanaidh, a' gabhail a-steach ann an teacsaichean didseatach, gus conaltradh agus buaidh air an leughadair a neartachadh, a' dearbhadh roghainnean.</i>

S g r ì o b h a d h		<p>'S urrainn dhomh dìon mo roghainn agus mar a chleachd mi cruth agus coltas an teacsa airson na buaidh a bha nam bheachd a thoirt air an leughadair.</p> <p style="text-align: right;">LIT 4-24a</p>	
	<p>Cleachdadh agus a' cur òrdugh air fiosrachadh - a' beachdachadh air teacsaichean airson cuideachadh le teacsaichean goirid agus fada, a chruthachadh airson diofar adhbharan</p>	<p>'S urrainn dhomh notaichean agus diofar sheòrsaichean sgrìobhaidh eile a chleachdadh airson smuaintean a chur ri chèile agus a thoirt air adhart, fiosrachadh a ghleidheadh agus a chuimhneachadh, ceistean a rannsachadh, co-dhùnaidhean a dhèanamh, no teacsa ùr a chruthachadh.</p> <p>'S urrainn dhomh goireasan a chleachdadh ann an dòigh iomchaidh agus chothromach agus an ainmeachadh ann an dòigh iomchaidh.</p> <p style="text-align: right;">LIT 4-25a</p> <p>Le bhith a' beachdachadh air an t-seòrsa teacsa a tha mi a' cruthachadh, 's urrainn dhomh beachdan agus fiosrachadh iomchaidh a thaghadh, gu neo-eisimeileach, airson diofar adhbharan, agus fiosrachadh no smuaintean deatamach agus fiosrachadh eile a tha a' cur taic riutha a chur ann an òrdugh rianail. 'S urrainn dhomh facail iomchaidh a chleachdadh airson rudan a chur an cèill gu soilleir ris an luchd-amais agam.</p> <p style="text-align: right;">LIT 3-26a / LIT 4-26a</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Cleachdadh nòtaichean fhèin agus teacsaichean eile gus beachd-smuaintean agus fiosrachadh a mhion-sgrùdadh, a luachadh agus a cho-thàthadh airson teacsaichean ùra a chruthachadh.</i> • <i>Taghadh bheachdan agus fiosrachadh buntainneach gus mion-fhiosrachadh no fianais thaiceil a ghabhail a-steach.</i> • <i>Toirt feum cunntachail à stòran, a' toirt aithne do agus ag iomradh air stòran mar as iomchaidh.</i> • <i>Eagrachadh bheachd-smuaintean agus fiosrachadh deatamach ann an dòigh loidsigeach, gus loidhne smaoinichaidh structaraichte gu soilleir a nochdadh.</i> • <i>Cleachdadh briathrachas iomchaidh agus measgaichte agus structarn a tha ceart gu gramataigeach, gus conaltradh gu h-èifeachdach agus / no sgrìobhadh a neartachadh.</i>
	<p>Cruthachadh theacsaichean - beachdachadh air</p>	<p>'S urrainn dhomh aire leughadairean a ghlacadh agus buaidh a thoirt orra tro mar a tha mi a' cleachdadh cànan,</p>	

teacsaichean gus cuideachadh le teacsaichean goirid agus leudaichte a chruthachadh do dhiofar adhbharan

stoidhle agus an tòn a tha a' dol leis an genre.

GAI 3-27a / GAI 4-27a

'S urrainn dhomh fiosrachadh a thoirt seachad, cunntas a thoirt air tachartasan, pròiseasan no bun-bheachdan a mhìneachadh, le taic eisimpleirean, agus smuaintean no beachdan a shnìomh na chèile ann an diofar

LIT 4-28a

'S urrainn dhomh ìmpidh a chur, argamaid a dhèanamh, measadh, cùisean a rannsachadh no beachdan a chur an cèill agus a dhion ann an dòigh chinnteach, a' cur taic ri seo le fiosrachadh mionaideach agus/no eisimpleirean.

LIT 4-29a

'S urrainn dhomh dealbh chinnteach a thoirt dhan leughadair air rud a thachair dhomh gu pearsanta agus beachdachadh air mar a dhèilig mi ri suidheachadh a bha ag atharrachadh, airson aire mo leughadair a ghlacadh.

GAI 4-30a

An dèidh rannsachadh nan structaran aithriseach a bhios sgrìobhaichean a' cleachdadh airson teacsaichean a chruthachadh ann an diofar genres agus am feuchainn a-mach, 's urrainn dhomh:

- gnàthasan mo roghainn genre a chleachdadh gu snasail agus/no
- sunnd no faireachdainn freagarrach a chruthachadh agus/no
- dàimhean, gnìomhan agus còmhradh

- **Cruthachadh theacsaichean goirid no leudaichte gu cunbhalach agus gu neo-eisimeileach airson raon fharsaing de dh'adhbharan agus luchd-èisteachd.**
- *Cleachdadh briathrachas, stoidhle agus guth freagarrach agus gu h-èifeachdach gus conaltradh le agus / no buaidh a thoirt air an leughadair no èifeachdan sònraichte a chruthachadh.*

Ann an sgrìobhadh gus fiosrachadh a nochdadh, iomradh a thoirt air tachartasan, pròiseasan no bun-bheachdan a mhìneachadh agus beachd-smuaintean a chothlamadh:

- **Cleachdadh stoidhle agus cruth a tha fìor fhreagarrach don adhbhar agus don luchd-èisteachd, a' cur an sàs feartan a' ghè thaghte gu h-èifeachdach.**
- **Gabhail a-steach beachd-smuaintean / eòlas / fiosrachadh buntainneach le mion-fhiosrachadh no fianais dheatamach.**
- **Structaradh sgrìobhadh gu h-èifeachdach agus a' dèanamh feum math de dh'abairtean ceangalach agus seantansan cuspaireil, gus structar soilleir a chomharrachadh.**
- **Cleachdadh air guth is briathrachas buntainneach agus eòlas air gràmar air fad.**

Ann an sgrìobhadh airson ìmpidh, argamaid, luachadh, cùisean a rannsachadh no beachd a thoirt seachad:

- **Taisbeanadh beachdan no cumail suas beachd a' gabhail a-steach mion-fhiosrachadh deatamach agus fianais thaiceil.**
- **Nochdadh loidhne smaoinichidh air a structaradh gu soilleir le abairtean ceangalach agus seantansan cuspaireil èifeachdach.**
- **Gabhail a-steach toiseach agus deireadh èifeachdach.**
- **Cleachdadh cànan agus taghadh fhacail gus èifeachdan sònraichte a chruthachadh no buaidh a thoirt / ìmpidh a chur air an leughadair, mar eisimpleir taghadh fhacail, cànan faireachdainneil, innealan deas-chainnteach, agus/no structar sheantansan.**

creidsinneach a chruthachadh do na caractaran agam.

GAI 4-31a

Ann an sgrìobhadh gus eòlasan pearsanta a nochdadh:

- *Toirt cunntais air tachartasan ann an dòigh chinnteach, a' stèidheachadh co-theacs / suidheachadh thachartasan gu soilleir.*
- *Ag iomchair fhaireachdainnean / iom-obrachaidhean / eòlasan le faireachdainn de chur an gnìomh.*
- *Conaltradh le agus/no toirt buaidh air an leughadair tro chleachdadh air cànan, stoidhle agus/no guth.*

Ann an sgrìobhadh gu mac-meanmhainneach no cruthachail:

- *Cur an gnìomh feartan den ghnè thaghte le misneachd agus gu h-èifeachdach.*
- *Leasachadh plota, suidheachadh agus caractar ann an dòigh chreidsinneach.*
- *Glacadh an leughadair agus coileanadh èifeachdan sònraichte tro chleachdadh air modhan aithris, astar, sunnd / àile agus / no cànan.*
- *Structar air a chleachdadh gu h-èifeachdach gus sgrìobhadh a neartachadh.*